

15.Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı

CİNSİYETÇİ SOSYAL POLİTİKALAR



865 sokak No: 19 Kat: 4/403 Remzi Güngör İşhanı Kemeraltı /İzmir
Telefon : 0 232 482 10 77 GSM : 0 530 443 52 93
kadindayanisma@gmail.com
kadindayanismadernegizmir.blogspot.com

Baskı: **Etki Matbaacılık** Yayıncılık Ltd.Şti.
1266 Sokak No: 4/A Basmane – İzmir
Tel: 0 232 482 09 00 – 483 78 27
etkiyayin@gmail.com

Şubat 2013 - İzmir

Activity supported by the
Canada Fund for Local Initiatives
Activité réalisée avec l'appui du
Fonds canadien d'initiatives locales

Canada 

İçindekiler

Giriş	5
Açılış Konuşması	11
Basın Açıklaması	16
Cinsiyetçi Sosyal Politikalar Bağlamında	
Kadın Danışma Merkezleri	19
Yönetmelikler Kıskaçındaki Sığınma Evleri	29
Feminist Sosyal Politika.....	45
Gökkuşağı Kadın Derneği.....	52
Afetlerde Devletin Milliyetçi Politikalarının	
Yıkıcılığı ve Kadınlar; Van Depremi Örneği	61
15. Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma	
Merkezleri Kurultayı Sonuç Bildirgesi	69
STARGEH Û ŞÊWIRÎN/ENCAMA	
DAXWUYANNAMEYA NAVENDÊN	
PIŞTGIRIYÊN QÛRÛLTAYÊ.....	79
The Statement of the 15 th Shelters and	
Consultation / Solidarity Centers Council	87
Bizden Kareler.....	97

GİRİŞ

*Bir pencere, bakmaya
Bir pencere, duymaya
Bir pencere, yeryüzünün yüreğine ulaşan tıpkı bir kuyu gibi
Tekrarlanan mavi şefkatin enginlerine açılan.
Yalnızlığın küçücük ellerini
Cömert yıldızların verdiği gece bahışı kokularıyla
Dolduran bir pencere
Belki de konuk etmek için güneşi şamdan çiçeklerinin gurbetine
Bir pencere, yeter bana...*

Furuğ FERRUHZAD

Çeviri: Onat KUTLAR - Celal HOSROVŞAHİ

Kadın Sığınakları ve Danışma/Dayanışma Merkezleri Kurultayı, kadınların kendi aralarındaki sınıf, etnisite, inanç, cinsel yönelim gibi farklılıklarının üzerini örtmeye çalışmayan ve bunların konuşulabilmesine zemin yaratacak bir yaklaşımla; aile içinde kadına yönelik şiddete karşı mücadelenin güçlendirilmesi, sığınak ve danışma / dayanışma merkezlerinin kadın ve çocukların şiddetten uzak bir yaşama geçişlerini sağlayacak bir işleve kavuşması, feminist yöntemlerle yürütülmesi, kadın örgütlenmeleri arasında dayanışma ve paylaşımların geliştirilmesi hedefiyle 1998'ten beri her yıl gerçekleştirilmektedir.

Bu nedenle tüm kurultaylarda başta cinsiyet ayrımcılığı olmak üzere etnik köken, inanç, yaş, engellilik ve cinsel yönelim ayrımcılıklarına karşı farkındalığın geliştirilebilmesi için feminist yöntemlerle atölye vb. çalışmalar yapılmaktadır. Kurultaylarda "milliyetçi ve militarist söylem ve eylemlerden uzak durmak" temel ilkelerdendir. Kurultay bileşenleri bunların kadına yönelik şiddete karşı mücadele ortak hedefini zayıflatığı-

nın farkındadır, şiddetsiz tartışma yöntemlerini benimser, kadınların kendilerini ifade edebilmelerinin önünü açar.

1998 yılında ilk kez İstanbul'da Morçatı'nın ev sahipliğinde düzenlenen kurultaya yaklaşık on kadın örgütü katılırken 2012 yılında onbeşincisini düzenlediğimiz İzmir'deki kurultay katılımcılarının sayısı iki yüze ulaşmıştır. Başlangıçta Türkiye'de 3 tane kadın sığınmaevi ve birkaç adet Kadın Danışma Merkezi varken bugün birçok ilde toplamda yüzlerce Kadın Danışma Merkezi ve Sığınak açılmıştır. Kuşkusuz ki bu yapılanmaların tümünde yıllardır büyük emekle yürütülen, kurultayların etkisini görmek/göstermek gerekir.

Bununla birlikte ne yazık ki, kadını aile içine hapseden ve birey olmaktan çıkaran anlayışlar her zamankinden daha güçlü konumdadır. Muhafazakarlık liberalizmle içiçe geçmiş şekilde, kadına yönelik şiddeti ve fiili eşitsizlikleri artıracak bir iklim yaratmaktadır. AKP'nin on yıldır sürdürdüğü politikalarla gelen noktada ailenin güçlendirilmesi ile kadının özgürleşmesi ters orantıyla ilerlemektedir. Kadının özel alana hapsedilmesi, bütün varlığının aile içindeki annelik rolüyle tanımlanması en az üç çocuk doğurmasının bizzat başbakan tarafından medya aracılığıyla her gün kadınlara belletilmeye çalışılması, kürtajın yasaklanmasına yönelik fiili ve hukuki düzenlemeler bunun en bariz örnekleridir.

Aileyi yüceltme ve fetişleştirmeye yönelik muhafazakar anlayış ile piyasayı fetişleştiren neoliberal zihniyet birbiriyle uyum içindedir. Kısılan kamu harcamaları ve sosyal politikalar nedeniyle ortaya çıkan boşluk, kadınların ev içinde daha fazla karşılıksız emek harcamaları ile doldurulmaya çalışılmakta, sosyal yardım adı altında çok sayıda kadına (eşi ölmüş olanlar, engelli ve hasta yakını olanlara) maddi destek sunulmaktadır.

İşte bu yüzden, cinsiyetçi sosyal politikaları 15.kurultayda tartıştık ve sonuç bildirgemizde "Hayırseverlik, kadına karşı

şiddetle mücadelenin yerine geçirilemez!" başlığı altında bu alana ilişkin tüm tespitlerimizi ve önerilerimizi sıraladık.

AKP'nin son dönemde yoğunlaşan uygulamalarında örgütlü kadınlara yönelik engellemeler, tutuklamalar, gözaltılar da artmıştır. Bu durum özellikle Kürt kadınların çalıştığı yerlerde kadın çalışmalarının meşruiyetini gölgelemekte, özel alanından zor çıkmış kadınların yeniden güvenli-kutsal ailelerine geri dönmek zorunda kalmaları sonucunu doğurmaktadır.

15. Kurultayda Akdeniz Belediyesi İhtar Kadın Danışmanlık Merkezi gönüllüsü kadınların tutuklanmasının, Antalya Kadın Dayanışma Derneği gönüllüleri ve Mor Çatı kurucularından Canan Arın'ın gözaltına alınmasının, feminist kadınların ifade özgürlüklerinin açıkça yok edilme girişimi olduğu tespit edilmiş ve kadınların baskı ve yıldırımlara karşı dayanışma ağlarını oluşturmalarının önemi bir kez daha vurgulanmıştır. Yaşadıklarımız bize kurultayın önümüzdeki yıllarda da daha kapsamlı örgütlenerek, sözümüzü ve gücümüzü büyütmemizin önemini bir kez daha göstermiştir.

1998 Yılından Bugüne Kazanımlarımız

- Türkiye ölçeğinde kadına yönelik aile içi şiddete karşı mücadele eden kadın gruplarının sayısı çok artmış, kurultay bu süreçte önemli bir rol oynamıştır. Kurultaya ilk yıllarda danışma merkezi açmayı düşünen pek çok kadın grubu da katılmıştı. Kurultayın ardından bu gruplarla iletişim sürdü ve atölye çalışmaları yapıldı. Böylece bu gruplar danışma merkezi açma konusunda güçlendirilmiş oldu. Kurultay, ilk gerçekleştirildiği 1998 yılında sadece İstanbul, Diyarbakır, Ankara, İzmir, Mersin gibi büyük kentlerdeki kadın örgütlenmelerini kapsarken, son birkaç yılda kurultaylara katılan kadın gruplarının sa-

yısı 80'e yaklaştı, çok daha geniş bir coğrafyaya yayılmış bu örgütlenmeler kurultayın temsil niteliğini artırdı.

- Kurultay, SHÇEK ve belediyelerin danışma merkezi ve sığınaklarında görevli sosyal çalışmacı ve psikologlarla bağımsız kadın örgütlenmelerinin en önemli kontak noktası oldu. Kurulan iletişim, başvuru kadını ve çocukları konusunda işbirliği yapma olanaklarını geliştirdi, farklı bakış açıları tartışabilme şansı yarattı.

- Kurultaylar, kadına yönelik aile içi şiddet alanında önemli bir bilgi birikimi oluşturdu. Bu birikim, atölye sonuçlarına ve kurultay sonuç bildirgelerine yansdı. Başbakanlık genelgesi, Ulusal Eylem Planları gibi resmi kurumlar tarafından hazırlanan belgelerde de bu metinlerden yararlanıldığı gözlemlendi.

- Kurultayın çerçevesini belirlemek konusunda yapılan tartışmalar, Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddeti etkileyen diğer gelişmelerin de gündeme getirilmesini sağladı. Kürt kadınların yaşadığı şiddet, ayrımcılık, şiddetin çocukları üzerindeki etkisi, homofobi bu süreçte ele alınan konular oldu.

- Kurultayın Türkiye'nin dört bir yanından kadın örgütlenmelerini yılda bir kez bile olsa bir araya getirmesi, güçlü bir iletişim ağına oluşmasını sağladı. En azından internet üzerinden sürdürülen iletişim aracılığıyla geniş kesimlerin katıldığı ve önemli yasa değişikliklerine yol açan kampanya süreçleri de hızlanmış oldu.

Son olarak, 08 Mart 2012 tarihinde kabul edilen, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasanın hazırlık sürecinde de kurultaylarda alınan kararların etkisi büyük olmuştur. Yasanın hazırlık sürecinde kadın örgütleri ve baroların Kadın Hakları Komisyonları tarafından yürütülen tartışmalar ve alınan kararların örgütlü bir biçimde TBMM'de ve hükümetle yapılan toplantılarda dile getirilmesi eleştirdiğimiz bazı maddeler olsa da genel olarak olumlu hü-

kümler içeren bir Şiddet Yasasının yürürlüğe girmesi önemli bir kazanımdır. Bu yasa yıllarca şiddet nedeniyle bedel ödeyen, tecavüze uğrayan, yaralanan, öldürülen ya da yıllardır sığınaklarda kimliği gizlenerek yaşama tutunmaya çalışan kadınların acılarından süzülüp gelen deneyimlerin birikimidir. Ancak eksikliklerinin bir an önce giderilmesi gerekmektedir.

Son olarak 05 Ocak 2013 tarihli Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Kadın Konukevleri Yönetmeliği ne yazık ki pek çok olumsuz hükmü içermektedir. ŞÖNİM'lerin kuruluşu tüm illerde tamamlanmadığı halde yönetmelikte kadın danışma merkezlerinin yerine şiddet mağduru kadınların ŞÖNİM'ler veya Kolluk aracılığıyla ya da Savcılık kararıyla Sığınmaevlerine kabul edileceği düzenlemesine gidilmiştir. 18 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe giren 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasanın Uygulama Yönetmeliğinde de pek çok eksiklik vardır. Kadına yönelik Şiddetle Mücadelede yeterli koruma ve destekleme mekanizmalarını getirmeyen 15 ilde göstermelik bir biçimde Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi açan, yeterli personel ve sosyal çalışmacı atamayan iktidar, Sığınmaevlerine derhal vaiz atayarak cinsiyetçi sosyal politikalarına dinsel argümanları da ekleyerek devam etme kararlılığında olduğunu bir kez daha göstermiştir.

Bizler yıllardır tüm kurultaylarda kadınlara yönelik aile içi şiddetin, dünyada ve ülkemizde yaşanan savaş ve toplumsal şiddetten daha az önemli olmadığına vurgulanmasına çaba harcadık. Savaş mı var, neden kadınlar sığınakta kalıyorlar diyenlere inat kadınlara yönelik şiddetin bilançolarının hiç de azımsanmayacak boyutlarda olduğunu göstermeye çalıştık. Savaşlarla eşdeğer ve hatta zaman zaman daha ağır ve sistematik biçimde, en güvenli yer olarak bilinen aile ortamında yaşanan erkek şiddetinin değişik biçimlerini tartıştık.

Biliyoruz ki; patriyarkal şiddet bir savaş, bir afet kadar yıkıcı ve kadınların emeğini, kimliğini, bedenini ve son kertede

canını hedef almaktadır. Kadın ve çocukların, hapsediğu şiddet ortamından kaçarak, şiddetin failinin erişemediği, güven içinde olacakları ve başka bir hayatı mümkün kılmanın araçlarının üretildiği bir alanda (sığınaklarda) kalmaları; birlikte dayanışma içinde olmalarını sağla-yarak özgürleşmelerine destek olacaktır. Ancak esas olan şiddetin ve ayrımcılığın olmadığı "sığınaksız bir dünya yaratmak" tır.

AÇILIŞ KONUŞMASI

Sevgili Kadınlar;

15. Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayı'na hoş geldiniz. Kurultayımız bu yıl İzmir Kadın Dayanışma Derneği ev sahipliğinde düzenleniyor. Açılış konuşmama başlamadan önce, Kurultayın düzenlenmesi sırasında, Kurultayımıza katkı ve destek sağlayan; İzmir Büyükşehir, İzmir Barosu, Çiğli, Bayraklı, Balçova, Buca ve Menderes Belediyeleri ile, Frederick Ebert Vakfı, Kanada Konsolosluğuna teşekkür ederiz.

Kurultay sonuç bildirgelerimizde yer alan önerilerin yasal düzenlemelere sınırlı da olsa yansındığını, kadın örgütlenmelerinin şiddetle mücadelesinde kurultayın politik yol gösterici olarak önemli bir işlev gördüğünü söyleyebiliriz. Yasal düzenlemeler başta olmak üzere kadına karşı şiddetle mücadelede yol kat ettiğimiz farkındayız.

15 yıl öncesine baktığımız zaman çok sınırlı sayıda olan sığınak ve danışma merkezlerinin sayısının yetersiz de olsa arttığını görüyoruz.

Kurultayımızın bu yılki başlığı “Cinsiyetçi Sosyal Politikalar”. Kurultay boyunca bu üst başlık altında biz kadın örgütlerinin nasıl bir mücadele sürdüreceğini tartışacağız.

Türkiye'nin gündemi de bu konunun ne kadar önemli olduğunu açıkça gösteriyor. Kürtaj politikaları, neoliberalizme eklenilen muhafazakarlık, kadını aile içine hapseden ve birey olmaktan çıkaran söylemin güçlenmesi, şiddete ve fiili eşitsiz-

liklere alan yaratıyor ve Türkiye'de zaten zayıf olan sosyal politika uygulamalarını daha da zayıflatıyor.

Kamusal alanda çözülmesi gereken birçok şey, yaşlı bakımı, çocuk bakımı gibi ev içi görünmeyen emek kadınların sırtında. Sosyal politikalara bütçe ayırmamak için sosyal devletin yapması gereken hizmetler kadınlara sürekli bir aile vurgusu ile yükleniyor. Bu tabloda şiddetin birçok halini aynı anda görüyoruz. Devlet kendisini sosyal devlet olarak tanımlayıp buna uygun politikalar yerleştirmek yerine, “hayırseverliği” sosyal politikanın yerine geçirmeye çalışıyor. Bütün bunlar kadınlar için sığınakları da şiddetten uzak yeni yaşamlar kurabilecekleri yapılar olmaktan çıkarıyor. Kadınlar sığınaklarda kendilerine şiddet uygulayan erkeklerle barıştırılmaya zorlanıyor ve sığınak sonrası destek alamıyorlar. Yetkili ve görevli kurumlar nezdinde kadınlar yasal haklarını kullanamıyorlar. Örneğin, aynı ve nakdi destek başvurusu için kadınlar pek çok zorlu süreçten geçmek zorunda kalıyor. Üstelik kurumlardan alınan maddi desteğin bedeli kadının şiddetten uzak bir hayat kurması için gerekli miktarın çok altında. Nitekim 6284 sayılı yasada da, “Geçici Maddi Destek” adı altındaki düzenleme halen uygulamaya geçmiş değil. Şiddete maruz kalan kadınlar geçici maddi destek alabilmek için aylarca beklemek zorunda kalıyorlar. Kadınlara şiddet gördüklerinde sosyal, psikolojik ve hukuki destek sağlanması esas iken, kadınlar aile irşat büroları, aile danışmanlığı adı altında devlete bağlı çeşitli kurumlarda, sabırlı olmaları, kocalarını hoş tutmaları gibi şeylerin salık verilmesi gibi uygulamalarla karşılaşmaya devam ediyor.

Kadını sürekli aile içinde tanımlayan politika ve söylemin kadına karşı şiddeti engellemede en önemli araçlardan biri olan sığınaklarda kadınların güçlenmesini sağlayacak uygulamaları yerleştirmesini beklemek boşuna olur. Nitekim kısa bir süre önce deprem yaşayan ve ülkenin her tarafında bu konuda be-

lirli bir duyarlılık gelişmiş olmasına karşın Van'da depremzede kadınlar kurumların cinsiyetçi bakış açısına tekrar maruz kalıyor. Örneğin birçok kadın tek başına yaşamak için konteynır alamıyor, onları şiddet uygulayan erkekler ile yaşamaya mecbur bırakıyorlar. Ayrıca depremzede kadınlar taleplerini anlatmak için kurumlara gittiklerinde dikkate alınmıyor.

Geçtiğimiz yıl yaşadığımız yasa deneyimine bakacak olursak 8 Mart 2012'de yürürlüğe girmiş olan 6284 sayılı yasa halen fiili olarak uygulamaya konulmamıştır. Yasada yetkilendirilen ve görevlendirilen kurumlar yasal yükümlülüklerini yerine getirmediği gibi, yasal düzenlemelerden de haberdar değildirler. Sosyal politika anlamında da yasanın getirdiği sağlık tedbiri, geçici maddi destek, kreş desteği gibi araçlar için kadınlar birçok bürokratik işlemle uğraşmak zorunda kaldıkları gibi sonuç da elde edememektedirler. Bu yasanın çıkarılma aşamasında her ne kadar kadın örgütlenmeleri sürece dahil edilmiş gibi gösterilse de taleplerimizin sürecin birçok aşamasında dikkate alınmadığına ve hatta uygulamayı geriye götüren adımlar atıldığına tanık olduk. SHÇEK'lerin lağvedilerek deneyimli personelinin de tasfiye edilecek olması, yerine konulması planlanan ŞÖNİM'lerin yönetmelik içeriği ve hazırlanma süreci ile ilgili belirsizlikler, bu alanda mücadele vermekte olan kadın örgütlenmelerinin, Bakanlıkla ilişkisini belirleyen temel konular arasında yer alıyor. Bu kurultayda bunu da tartışmaya ihtiyacımız var.

Buradan hareketle, muhafazakar ve milliyetçi politikaların yükselişi kadına karşı şiddetle mücadeleyi de ciddi ölçüde zayıflatıyor. Kürtajı yasaklamaya kalkan yasal düzenlemelere karşı tepkilerini ortaya koyan kadınlar onlarca yılı bulan cezalandırma talebi ile yargılanıyor. Öyle ki, kadın cinayeti davalarında müdahillik taleplerini dillendiren, yasaların uygulanmasını sağlamak için baskı grubu olma mücadelesi veren Antalya

Kadın Dayanışma Merkezi gönüllüsü kadınlar hakkında soruşturma başlatıldı. Fethiye Davası'nda da tecavüze maruz kalan arkadaşımızın vekillerinden Candan Dumrul hakkında Ankara Barosu nezdinde soruşturma başlatıldı. Feminist yol arkadaşımız Canan Arın Antalya Barosu bünyesindeki bir toplantıda cinsiyetçilikle mücadele kapsamında yaptığı bir konuşma nedeniyle göz altına alındı.

Tüm bunların yanı sıra, Kürt sorunu ile ilgili demokratik ve barışçıl çözümlerin üretilmemesinin ve çatışma ortamının sürekli canlı tutulmasının sonuçlarını en yakıcı şekilde yaşayan kesimlerin başında yine kadınlar geliyor. Son olarak Akdeniz Belediyesi İhtar Kadın Danışmanlık Merkezi gönüllüsü kadınların tutuklanması kadına karşı şiddetle mücadeleye karşı açıkça bir baskı mekanizması olarak yine karşımıza çıkıyor. Sürdürülen operasyonda aile içinde yaşadığı şiddet nedeniyle dayanışma merkezine başvuran kadınların özel hayatlarını ilgilendiren, gizlilik içeren belgelere de el konmuş olması bu kadınlar açısından yaşamsal tehlike içermektedir. Bununla birlikte, Türkiye'nin Suriye konusunda izlediği savaşıçıl politikaların sonuçlarından da yine kadınlar ve çocuklar etkileniyor. Savaş ortamının getirdiğı şiddete yine en çok onlar maruz kalıyor.

Tüm bu uygulamaları kabul etmediğimizi, sezaryana, kürtaja yönelik yasal ve fiili yasaklar başta olmak üzere bedenimizi, emeğimizi, kimliğimizi denetim altına almak isteyen muhafazakar politikalara karşı mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğimizi sözünü bu Kurultayda da yineliyoruz.

Kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden kadın örgütlenmelerinin deneyim çıkarımlarından elde ettikleri bilgi, yerel-merkezi yönetimlerle kurulacak bağlantılarda politik bir zemin yaratarak kurumsal yapılar karşısında biz kadın örgütlerini güçlendirmekte. Kısacası bizim gücümüz ortak söylemimizden,

ortak üreteceğimiz politikalardan gelmektedir. Bu deneyimleme ve politika üretme sürecinde birlikte oluşturduğumuz kurultay ilkeleri bize ortak bir dil kurgulamak için yol gösterici olacaktır.

Son olarak, sizleri, kürtaj eylemlerine destek veren, kadın dayanışmasında bulunan, kadın hareketinin bir parçası oldukları gerekçesi ile cezaevlerinde tutulan, kendi özgürleşme mücadelesi içinde hayatlarını kaybeden tüm kadınlar: Ayşe Yılbaş, Sevim Zarif, Şefika Etik, Ayşe Paşalı, Güldünya ve daha isimlerini sayamadığımız pek çok kadın için, kendi adaletini bulma çabası içinde olan Nevin Yıldırım için ve şiddete karşı mücadele eden tüm kadınlar için, kendimiz için, hepimiz için **GÜÇLÜ BİR ALKIŞA** davet ederek iyi bir Kurultay geçirmemiz dileği ile sözlerimi bitiriyorum.

BASIN AÇIKLAMASI

Kadına karşı şiddetle mücadele için “hayırseverlik” değil, kadın erkek eşitliği istiyoruz!

Kadın cinayetlerinin gerisinde kadınların koruma talebi karşısında resmi kurumların bir türlü harekete geçmemesi, yasal düzenlemelerin uygulanması konusunda kararlılık gösterilmemesi bulunuyor. Sığınak açılması yetmez, sığınaklarda kalan kadın ve çocukların güçlendirilmesi ve şiddetsiz bir yaşama geçmeleri hedeflenmeli. Kadınlar “hayırseverlik” değil, devletin kadına karşı şiddetle mücadeledeki sorumluluklarını yerine getirmesini bekliyor!

Bizler, kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden, şiddetten uzak yeni yaşamlar kurulabilmesi için sığınak ve dayanışma merkezi faaliyeti yürüten kadın örgütlenmeleri ve kadınlar olarak 15. kez biraradayız. 15 yılda birçok kazanım elde ettik, kadına karşı şiddetle mücadele amaçlı yeni yasal düzenlemelerin getirilmesini sağladık. Ancak bunların uygulanabilmesi konusunda yeterli siyasi iradenin oluşmadığını görüyoruz. Kadını aile içine hapseden ve birey olmaktan çıkaran anlayışlar, şiddete ve fiili eşitsizliklere yol açmakta. Hükümetin kürtaşı yasaklama girişimi bunun en açık örneği. Kadınların göstermiş olduğu tepkilere, kadınların iradesine rağmen sezaryen hâlihazırda kısıtlanmış iken kürtaşı hakkında ise yasal ve fiili kısıtlama girişimlerinden vaz geçilmiş değil.

Eski yasadaki boşlukların giderilmesi için verdiğimiz mücadeleler sonucunda 6284 sayılı yasa çıkarıldı, ama kadın erkek eşitsizliği ile mücadele için başka adımlar atılmadığından çok az yol alındı. Kadınlar yaşadıkları erkek şiddeti ile baş etmeye çalışırken, öldürülme tehlikesi yaşarken; yol parası, ev kirası, maddi destek bulabilmek için aylarca beklemek zorunda kalıyorlar. Birçok sığınak da dahil olmak üzere resmi kurumlar ta-

rafından tekrar tekrar mağdur ediliyorlar. Kendilerine sosyal, psikolojik ve hukuki destek sağlanması esas iken, aile irşat büroları gibi devlete bağlı çeşitli kurumlarda aile danışmanlığı adı altında sabırlı olmaları, kocalarını hoş tutmaları salık veriliyor. Sonuç ise ortada; kadın cinayetleri dur durak bilmiyor.

Muhafazakar ve milliyetçi politikaların yükselişi kadına karşı şiddetle mücadeleyi ciddi ölçüde zayıflatmakta. Kürtajı yasaklamaya kalkan yasal düzenlemelere karşı tepkilerini ortaya koyan kadınlar onlarca yılı bulan cezalandırma talebi ile yargılanıyorlar. Kadın cinayeti davalarında müdahil olmak isteyen, yasaların uygulanması için baskı grubu olma mücadelesi veren Antalya Kadın Dayanışma Merkezi gönüllüsü kadınlar hakkında soruşturma başlatıldı. Feminist yol arkadaşımız Canan Arın Antalya Barosu bünyesindeki bir toplantıda cinsiyetçilikle mücadele kapsamında yaptığı konuşma nedeniyle göz altına alındı. Kürt sorunu ile ilgili demokratik ve barışçıl çözümlerin üretilmemesinin, çatışma ortamının sürekli canlı tutulmasının sonuçlarını en yakıcı biçimde yine biz kadınlar yaşıyoruz. Son olarak Akdeniz Belediyesi İhtar Kadın Danışmanlık Merkezi gönüllüsü kadınlar tutuklandı, tutuklanmaların aylarca sürdüğünü, bir tür cezaya dönüştürülmeye çalışıldığını biliyoruz. Kadınların siyaset yapmasını engelleme ve kadına karşı şiddetin sonlanması, kadın erkek eşitliğinin hayata geçirilmesi için mücadele eden kadınlara baskı uygulama politikalarına derhal son verilmesini bekliyoruz!

15. Kurultayda da kürtaj yasağı başta olmak üzere bedenimizi, emeğimizi, kimliğimizi denetim altına almak isteyen muhafazakar ve milliyetçi politikalara karşı mücadelemizi, birlikteliğimizi daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz.

Kadınları destekleyecek sosyal politikalara bütçe ayırmak ve kreş açmak yerine, “aile” vurgusu ile kadınların sırtındaki

yükü ağırlaştırmaya çalışan uygulamalara karşı mücadelemizi daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz!

Sığınak ve danışma merkezlerinin, erkek şiddetine maruz kalan kadın ve çocukların desteklenmesini, şiddetten uzak yeni yaşamlar kurmalarını sağlayacak donanıma sahip olabilmeleri için mücadelemizi daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz!

Yaşasın Kadın Dayanışması
Kurultay ana bileşenleri:

Adana Akdam

Antalya Kadın Dayanışma Derneği

ÇEKEV İzmir Çiğli Evka 2 Kadın Kültür Derneği

Diyarbakır Selis

Elder Çanakkale

Ergani Selis

Gökkuşuğu Kadın Derneği

İzmir Kadın Dayanışma Derneği

KADAV

Kadın Dayanışma Vakfı - Ankara

Mersin Bağımsız Kadın Derneği

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı

Muş Kadın Derneği

VAKAD Van Kadın Derneği

CİNSİYETÇİ SOSYAL POLİTİKALAR BAĞLAMINDA KADIN DANIŞMA MERKEZLERİ

- İzmir’de Kadın Danışma Merkezleri
- “Kadın Danışma Merkezi Çalışanları Ağı” Deneyimi
 - Nasıl Başladı?
 - Hangi kurumlar yer alıyor?
 - Mevcut sorunlar & Çözüm Önerileri & Birlikte Yapılabilecekler
 - Neler Yaptık?
- Sonuç

İzmir’de Durum

İzmir İlindeki Kadın Danışma Merkezleri (Yıldızlılar Kadın sığınmaevi olanlar)

İzmir Büyükşehir Belediyesi*

Aliğa Belediyesi*

Karşıyaka Belediyesi*

Bayraklı Belediyesi*

Ödemiş Belediyesi*

Bornova Belediyesi*

Buca Belediyesi

Kemalpaşa Belediyesi

Çiğli Belediyesi

Konak Belediyesi

Narlidere Belediyesi

Gaziemir Belediyesi

Seferihisar Belediyesi

Urla Belediyesi

Bergama Belediyesi

Dikili Belediyesi

İşlevleri:

Kadın Danışma Merkezlerinde;

Psikolojik, hukuksal danışmanlık ya da yönlendirme

Şiddete maruz kalan kadınlara danışmanlık ve sığınmaevi yönlendirmeleri

İzmir yerelinde mevcut sosyal hizmet mekanizmaları hk. bilgilendirme ve yönlendirme

Farklı konularda kadınlara yönelik eğitim çalışmaları

Bir kısmında ücretsiz meslek edindirme kursları var

Sosyal market aracılığıyla ikinci el eşya ve kıyafet desteği verenler, sosyal yardımlar yapanlar var.

Nasıl Biraya Geldik?

- Ekim 2010'da İzmir Kadın Dayanışma Derneği, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Van Kadın Derneği ve WAVE'in birlikte yürüttüğü "Kadına Yönelik Şiddete Karşı Köprüler Kuruyoruz" projesi çerçevesinde İzmir'de faaliyet gösteren kadın danışma merkezleri bir araya gelerek atölye çalışması gerçekleştirmiştir. Bu çalışma sonucunda İzmir'de faaliyet yürüten il ve ilçe belediyelere bağlı kadın danışma merkezi çalışanları arasındaki koordinasyonu ve deneyim aktarımını sağlamak, karşılaşılan sorunlara birlikte çözümler aramak ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla aylık toplantılar gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

- Bu amaçla yapılan ilk toplantı İzmir genelindeki Kadın Danışma Merkezlerinin çalışanları katılımıyla 20.04.2011’de İzmir Kent Konseyi Binası’nda gerçekleştirilmiştir.

- İlk toplantıya Selçuk, Seferihisar, Urla, Narlıdere, Kemalpaşa, Gaziemir, Bayraklı, Aliğa, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi çalışanları ve İKDD üyeleri katıldı. (Daha sonra Güzelbahçe, Bornova, Buca, Çiğli, Seferihisar Belediyeleri ile İzmir sınırları içinde olmamalarına rağmen büyük bir özveri göstererek Kuşadası, Burhaniye ve Selçuk Belediyesine bağlı KDM çalışanları bu ağın bir parçası oldular)

- Tanışma sonrasında böyle bir ağa neden ihtiyaç duyduğumuz ve birlikte yapabileceklerimiz üzerine fikir alışverişinde bulunduk. İlk etapta alanda çalışırken karşılaştığımız sorunları ortaya koyarak çözüm önerileri aramak için bir sorun havuzu oluşturmaya karar verdik.

- Aylık periyotlarla toplantılar yapmaya başladık. Her toplantıyı farklı bir ilçe kadın danışma merkezi ev sahipliği yapıyor, bu sayede farklı kadın danışma merkezlerinin fiziki yapısı ve işleyişi hakkında bilgi sahibi oluyoruz. Toplantıları kurumsal temsiliyetle katıldığımız formel toplantıların formatından uzak bir biçimde örgütlemeye çalıştık. Hiyerarşik ünvanlarımızı dışarıda bırakarak, alan çalışanları olarak şeffaf bir şekilde sorunlarımızı aktararak birlikte çözümler üretmeye, birbirimizin deneyimlerinden öğrenerek güçlenmeye başladık.

Neler Yaptık?

- 19-20-21 Temmuz ve 06-07.08 Eylül 2011 tarihlerinde iki ayrı grup olarak İzmir Büyükşehir Belediyesinin düzenlemiş olduğu Kadın Danışma Merkezi çalışanlarına yönelik hizmetiçi eğitim programına katıldık.

- İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 20-21 Eylül 2011 tarihlerinde Hollanda Kadera Vakfı işbirliği ile düzenlenen Ege Bölgesi Kadın Sığınmaevleri ve Danışma Merkezleri Çalıştayı'nın içeriğinin oluşturulmasına katkı sağladık. Çalıştaya katılarak Ege Bölgesindeki diğer merkezlerle deneyimlerimizi paylaştık, mevcut sorunlarımıza birlikte çözüm önerileri geliştirdik.

- Başvuru formlarımız üzerinden en doğru veriyi nasıl tutabileceğimiz ve sağlıklı istatistiksel veriye ulaşabileceğimiz üzerinde çalıştık. Her KDM'nin hizmet alanı birbirinden farklıydı.

- Kadın Danışma Merkezlerinin bir kısmının yönetmeliği var, bir kısmının ise yok. Mevcut yönetmelikler üzerinden danışma merkezlerinin sahip olması gereken standartlar tartıştık, yeni oluşturulacak yönetmelikler için çıkış noktası oldu.

- 29 Şubat- 27 Haziran 2012 tarihleri arasında İzmir Büyükşehir Belediyesi Kadın Danışma Merkezi ve KİH_YÇ Derneği işbirliği ile düzenlenen Kadının İnsan Hakları Eğitimi programına katıldık. 16 hafta süren bu programda Kadınlar olarak özel hayatımızda, çevremizle ilişkilerimizde, gündelik hayatımızda bizleri ilgilendiren aile ilişkilerinden cinselliğe, yasal haklardan örgütlenmeye, kadına karşı şiddetten ekonomik haklara, iletişimden siyasete kadar pek çok konu hakkında farkındalık kazandık. Karşılaştığımız ortak sorunlara yönelik dayanışma içerisinde çözüm önerileri geliştirmeye başladık, örgütlenme becerilerimizi geliştirdik.

- TAPV tarafından hazırlanmış kadınlara koruyucu sağlık davranışlarını kazandırmayı, sağlık bilincini yükseltmeyi ve kadınların güçlendirilmesi amacıyla oluşturulmuş KSEP Eğitici Eğitimini İzmir'de organize ettik. 12-16 Mart ve 23-27 Nisan 2012 tarihleri arasında İzmir Bornova Öğretmenevinde gerçekleştirilen eğitici

eğitimi sonrasında, 13 Modülden oluşan bu programı bulunduğumuz yerellerdeki kadın grupları ile uygulamaya başladık.

- “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı şiddetin  nlenmesine Dair Kanun” taslağındaki maddeleri tartıştık, alan çalışanları olarak önerilerimizin oluşturulan raporda yer almasını sağladık.

- Kürtaj yasasına karşı yapılan eylem, etkinliklere aktif katılım sağladık.

- İzmir’de mevcut bulunan sosyal hizmet mekanizmaları hakkında bilgi sahibi olma ihtiyacımızdan hareketle, aylık toplantılarımıza sosyal hizmet kurumlarından yetkilileri davet etmeye karar verdik. şimdiye kadar; Güzelbahçe Belediyesi Semtevindeki toplantımıza ASPB  L Müdürlüğü Aynı Nakdi Yardım şubesinden, Urla Belediyesindeki toplantımıza  L SYDV’ndan bir yetkili katılarak hizmet alanları ve prosedür hakkında bilgilendirmede bulundu.

- Aylık toplantılarımızda kadın danışma merkezlerinde çalışırken yaşadığımız güçlükler üzerinden bir “sorun havuzu” oluşturduk.

Yerel Yönetimlere Bağlı Kadın Danışma Merkezlerinde  alışırken Karşılaştığımız Güçlükler

Fiziki Sorunlar:

Kadın Danışma Merkezlerinin konumu:

- Bir kısmı ilçe merkezinden uzak.
- Bir kısmı semt merkezi & kurs merkezleri ile faaliyet gösteriyor. Bunun avantaj & dezavantajları var.
- Belediye binası ya da şube müdürlüğü-daire başkanlığı binaları içerisinde olması kadınların rahatça başvurması önünde engel teşkil edebiliyor. Bazıları da emekli astsubaylar derneği, muhtarlık, vergi dairesi vb. ile aynı binada.

Merkezlerin fiziksel yapısı:

- Çatısı akan, ısınma sorunu olan, bakımsız kadın danışma merkezleri var.
- Pek çok danışma merkezinde görüşme odası ile ilgili sorunlar var (bazılarının odası yok, olanların çoğunun ses yalıtımı, ışık vs. problemleri var, bazıları resmi daire gibi döşenmiş).
- Eğitim & toplantı salonları yok, bir kısmı kalabalık ofisler şeklinde çalışıyor.
- Pek çok danışma merkezinde kadınların danışmanlık alırken çocuklarını bırakabileceği bir oyun odası mevcut değil.
- Binaların pek çoğunun yapısı engelli, hasta, çocuklu kadınların başvurması için uygun değil (yüksek dik merdivenler, dar kapı girişleri vs.)

Yerel Yönetim Yapısına İlişkin Sorunlar:

- Pek çok belediye için kadın çalışmaları en az önem verilen konular arasında. Yine pek çok belediye kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda isteksiz, sığınmaevlerini “başına dert almamak” için açmayı öteliyor.
- Yapılan çalışmalar reklam, propaganda amaçlı kullanılabiliyor (görüntü & fotoğraf alınabiliyor)
- Pek çok belediyenin kadın çalışmalarına ait ayrı bir şube müdürlüğü yok. Sosyal yardım işleri ya da kültür şube müdürlüklerine bağlı çalışıyorlar. (Bu da kadın danışma merkezlerinin kültürel aktiviteler düzenleyen ya da sosyal yardımlar yapan merkezler olduğu yanlış anlaşılmasına sebep oluyor. Çalışanların seçimi, ayrı bir bütçe oluşturulması vb. açılardan sorun teşkil ediyor).
- Yönetim kadrolarında yapılan yukarıdan aşağı, çoğu ani şekilde gerçekleşen değişimler, danışma mer-

kezlerinin işleyişine olumsuz etki ediyor. Yeni göreve başlayan yetkiliye; yeniden alanı ve hizmetin niteliğini anlatmak durumunda kalıyoruz ve genelde kadın meselesine uzak kişiler oluyorlar.

- Yerel seçimler merkezleri doğrudan etkiliyor, kadrolar değiştiriliyor. Merkezin işleyişi ve hizmet anlayışı tamamen değişebiliyor.

Personele İlişkin Sorunlar

- Pek çok merkezde danışmanlık için istihdam edilmesi gereken meslek elemanları kadro eksikliği gerekçesiyle istihdam edilmiyor. Kadın danışma merkezinde psikolog istihdam eden belediye sayısı 6, sosyolog istihdam eden belediye sayısı 6, avukat istihdam eden belediye sayısı 2, SHU çalıştıran ise yok. Bazı merkezlerde psikolojik ve hukuksal danışmanlık gönüllü psikolog ve avukatlar aracılığıyla sağlanıyor. Tek personelle hizmet veren Kadın Danışma Merkezleri var, tek kişilik bir ekip☺

- Gönüllülerin desteğini alıyor olmak belediyelerin kadın danışma merkezi açarken gerekli uzman personeli istihdam etme yükümlülüklerini ötelemelerine sebep oluyor. Kadınların gönüllü emeği üzerinden merkezlerin tüm işleyişini yönlendirmeye çalışıyorlar. Bunu yaparken kadınların gönüllü emeği yine değersizleştiriliyor. Çalışmalar sistemli yürümüyor.

- Pek çok belediyede diğer birimlerde olduğu gibi kadın danışma merkezinde çalışacak personel de çoğunlukla, isteği dışında "görevlendirme" ile göreve başlıyor. Alana ilişkin duyarlılığı olmayan personel fark etmeden de olsa kadınlara zarar verebiliyor.

Bu noktada alanda çalışan biz kadınların kendi içimizde yaptığımız eğitim, farkındalık, "bilinç yükseltme" toplantıları büyük önem taşıyor.

- Pek çok Kadın Danışma Merkezi Çalışanı için görev tanımlarının belirsizliği önemli bir sorun. Seçim öncesi kendi işlerini bir kenara bırakıp seçim çalışması yapması beklenebiliyor. Ya da kömür dağıtımına katılması vs.

- Kadına ve çocuğa yönelik şiddetle yani travmayla birebir çalışan kadınlar olarak ikincil travma & mesleki tükenmişlik yaşama riskimiz oldukça fazla. Gereken koruyucu önlemler alınmıyor. Belirsiz görev tanımları (bir belediyede çalışıyorsan her işten birazcık yapıyorsun), kadrosuz & güvencesiz pozisyonlarda çalışma ve emeğinin karşılığını alamama, işini yaparken ülkede mevcut mekanizmaların yetersizliği sebebi ile yetersiz ve çaresiz hissetme gibi sebepler tükenmişliğe yol açıyor.

Mesleki süpervizyon ve destek verenlere ruhsal destek çalışmaları (bakım verenlerin bakımı) pek çok belediyede sağlanmıyor. Bu da travma alanında çalışan biz kadınların tam deneyim kazanmışken ayrılmalarına sebep oluyor. Dikkat edin, bu alanda sirkülasyon çok fazla.

Mevcut Sosyal Politikaların Yarattığı Sorunlar

- Bakanlıkça hazırlanan “Kadın Konukevleri Yönetmelik Taslağı” kadın danışma merkezlerini işlevsiz hale getiriyor. Biliyorsunuz ki Kadın Sığınaklarının Danışma Merkezleriyle koordinasyon içinde çalışması, kadınların sığınağa kabulleri ve sığınak sürecinde ihtiyaç duydukları danışmanlık desteğini almaları açısından çok önemli. Yeni yönetmelik taslağı tüm yetkiyi ŞÖNİM'lere veriyor (Bursa örneği).

- İzmir'de de sığınmaevi olan hemen hemen tüm belediyeler sığınmaevi kabullerini polis karakolu aracılığıyla yapmaya başladı. “Karakoldan geçmeden” sığı-

nağa kabul yapılmıyor. Bu durum kadınların sığınmaevi başvurusu yapmasının önünde engel teşkil edebiliyor, KDM ile kurduğu güven ilişkisini zedeleyebiliyor. Ayrıca emniyet ile de sorunlar yaşanıyor.

- Bildiğiniz gibi belediyeler politik yapılar. Şuan İzmir’de Kadın Danışma Merkezlerinin bağlı olduğu belediyelerin sosyal demokrat bir anlayışla yönetiliyor olması daha rahat bir düzlemde kadın çalışması yapmamıza olanak tanıyabiliyor. Ancak yönetim değiştiği an Merkezlerin nitelikleri de değişebiliyor (Kadın Danışma Merkezlerimizin “Aile Danışma Merkezlerine”, Kadın Sığınmaevlerinin “konukevlerine” dönüşme riski her zaman var)

- Kadın Danışma Merkezleri ve Sığınmaevlerinin sahip olması gereken standartların yönetmeliklerle güvence altına alınması bu açıdan önemli. Ancak bu yönetmeliklerin kadın bakış açısıyla, kadının güçlenmesini esas alan bir anlayışa hazırlanması gerekiyor. Ayrıca STK’ların ve yerel yönetimlerin özerkliğini tanıyan bir anlayışla hazırlanmalı.

- Mevcut siyasal iktidarın Akdeniz Belediyesine bağlı İstar Kadın Danışma Merkezine operasyon düzenleyerek danışan dosyalarına ve bilgilerine el koyması biz yerel yönetime bağlı Kadın Danışma Merkezi çalışanları açısından kaygı verici. Kadının güçlenmesi amacıyla çalışmalar yapan bir kurumun politik sebeplerle işlevsiz hale getirilmeye çalışılması söz konusu. Kadına yönelik şiddet alanında çalışırken çok hayati bir iş yapıyoruz ve danışanların bilgilerinin gizliliği olmazsa olmaz bir ilke durumunda. Sırada başka merkezler de olabilir, bu noktada kadın dayanışmasını yükselterek birlikte mücadele etmek önem taşıyor.

Sonuç yerine...

Yukarıda bahsettiğimiz tüm gerekçeler eşliğinde, mevcut cinsiyetçi sosyal politikalar, kadına yönelik şiddetle mücadele ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yönündeki çalışmalara yeterince bütçe ayrılmamasına, biz alan çalışanlarının olumsuz koşullarda istihdam edilmesine, yalnızlaşmasına, ülkede mevcut sosyal hizmet mekanizmalarının yetersizliği sebebi ile tükenmişlik yaşamamıza sebep olmakta.

Bu noktada kadın danışma merkezinde çalışan kadınlar olarak böyle bir ağ oluşturmamız yaşadıklarımızın kişisel olmadığını fark etmemize ve mevcut sorunların üstesinden gelmek için dayanışma içerisinde birlikte hareket etmemize olanak tanıdı.

Biz İzmir’de deneyimledik ve böylesi bir ağın çalıştığımız alanla ilişkimizi ne kadar güçlendirdiğini gördük, birbirimizin deneyimlerinden öğrenmenin, birbirimizi desteklemenin gücünü gördük. Ve kadın dayanışmasının önemine bir kez daha inandık.

Sizlerle de paylaşmak istedik...

YÖNETMELİKLER KISKACINDAKİ SİĞİNMAEVLERİ

15.05.2012 tarihinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın sitesinde yayımlanan "Kadın Konukevleri Hakkında Yönetmelik Taslağı" ile ilgili görüşlerimizi, alanda çalışan bir kurum olarak paylaşmak istiyoruz.

1- Taslağın 12. maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde "Kişisel olarak yapılan müracaatlar ŞÖNİM'e yönlendirilir" ve (6) numaralı bendinde" ŞÖNİM'ler tarafından doğrudan konukevine kabulü yapılan veya ilk kabul birimi tarafından konukevine yerleştirilmesi uygun görülen kadınlar ve beraberindeki çocukları, Bakanlık, belediye, il özel idaresi veya sivil toplum kuruluşlarına ait konukevlerine yerleştirilirler. Bu suretle yerleştirilen kadınlar, konukevleri tarafından ŞÖNİM'in bilgisi dışında, takdir yetkisi kapsamında çıkarılamazlar" denmektedir. Taslağın 15. maddesinin birinci fıkrasında ise "Konukevine giriş çıkış saatleri, konukevi müdürünün teklifi ve ŞÖNİM onayı ile belirlenir." denmektedir.

Bu maddeler göz önünde bulundurulduğunda, kadına yönelik şiddetle mücadelenin ŞÖNİM'ler üzerinden merkeziyetçi bir yapıya kavuşturulmak ve kadın sığınmaevlerinin tüm işleyişinin (kadının kabulünden çıkışına kadar geçen tüm süreç) bu merkezler üzerinden tanımlanarak yürütülmek istendiği anlaşılmaktadır. Bakış açılarının farklılaştığı ve bu anlamda tartışmaların devam ettiği kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili çalışmalarda, böyle bir "merkeziyetçi anlayış"ın kadına yönelik şiddetle mücadeleyi geriye düşürdüğünü ve bu alanda devlete göre deneyimi çok daha köklü ve geniş olan kadın sivil toplum örgütlerinin deneyimlerini devre dışı bırakacak bir yapılanmayı getirdiğini düşünmekteyiz.

Bakanlık bu taslağın hazırlanış amacını "...Belediyeler, İl Özel İdareleri ve sivil toplum kuruluşlarına bağlı Kadın Konukevlerinin açılış, işleyiş, usul ve esasları, kadrosu ve denetimi-

nin bir standarda kavuşturulması” olarak ifade etmektedir. Ancak devlete bağlı olarak çalışan mevcut sığınmaevleriyle ilgili pratikler düşünüldüğünde “hedeflenen standartlar” ile ilgili ciddi endişeler ortaya çıkmaktadır. Standardı belirleyecek kurum (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve bakanlığa bağlı ŞÖNİM’ler) ile bu standardı denetleyecek kurumun (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve bakanlığa bağlı ŞÖNİM’ler) aynı olması, meydana gelecek yanlış uygulamaların ve sonuçlarının fark edilmemesine ya da görmezden gelinmesine neden olacaktır. Denetimin bütünüyle 1-2 kamu yapılanmasına bırakılmaksızın bir komisyon dahilinde gerçekleştirilmesi ve tüm dünyada denetimin esas unsurlarından biri olarak görülen kadın sivil toplum örgütlerinin, bu denetim mekanizmasının dışında bırakılmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Bugün Türkiye’de sayısı zaten yetersiz olan sığınmaevlerinin işleyişi ile ilgili ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Birkaç istisna dışında sığınmaevleri, kadınların güçlendirildiği yerler olarak değil; kadınların toplumdaki genel algı üzerinden konumlandırıldıkları, devletin kadının kocası ve babası olarak davranmaya devam ettiği ve şiddetin yeniden üretildiği yerler olarak işlev görmektedir. Araştırmalar[1]göstermektedir ki, birçok sığınmaevi kadının belli bir süre barındırıldığı “hapishaneler” olmaksızın öteye gidememektedir. Bir standartlaşma ve denetimin olması gerektiğine katılmakla beraber, bu “standardın” hakim ataerkil anlayışın sürdürülmesini meşrulaştırdığı, böylesi bir işleyişi eleştiren ve kadın bakış açısıyla çalışan birkaç sığınmaevini de baskı altına alarak “hakim bakış açısını” dayattığını görmekteyiz.

Türkiye’deki kadın sığınmaevlerinin işleyişinin düzenlenmesi ve sığınmaevlerinde standardın oluşturulması şüphesiz ki önemlidir fakat bu standardın hangi ölçütler temelinde oluşturulacağı ana tartışma konusudur. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki Türkiye’deki sığınmaevleri büyük oranda kadınlar için birer hapishane konumundadır. Şiddete uğramış kadınlar “zavallı”, “kendi kararlarını veremez”, “suç işleme potansiyeli

olan", "yalancı kadınlar" olarak kabul edilmektedir. Bundandır ki kadınlar, Türkiye'deki birçok sığınmaevinde dışarı çıkmak için izin almak, gittikleri geldikleri yerleri bildirmek, sadece haftanın belli gün ve saatinde dışarıya çıkmak, telefonları ellerinden alınmak gibi uygulamalara maruz bırakılmaktadır. Bu uygulamalar çoğu kez kadınların güvenliklerini sağlamak, onları "yanlıştan" korumak gibi "iyi niyetli uygulamalar" olarak savunulmaktadır. Fakat unutulmaktadır ki, sığınmaevine başvuran kadınlar her gün hayatta kalma mücadelesi verirken sığınmaevi çalışanlarından çok daha zeki olmak ve çok daha ileriye düşünerek hareket etmek zorundadırlar. Evet, sığınmaevine başvuran kadınlar zaman zaman yalan da söylerler, herkes gibi. Fakat bunun nedenini anlamak zor değildir. Çünkü hayatta kalabilmek ve hayatlarını sürdürebilmek için bir hayatta kalma stratejisi geliştirmeleri gerekir; bu kadar baskının, yasağın ve kontrolün olduğu yerde de yalan söylemek bu stratejilerden biridir.

Yukarıdaki maddeler temel olmak üzere taslağın tamamı göz önüne alındığında, ŞÖNİM'lere belediyeler ve sivil toplum kuruluşları tarafından işletilen sığınmaevleri ve kadın danışma/dayanışma merkezlerinin işleyişini tamamen ele alma hakkı verildiği görülmektedir. Bu durum 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Belediyeleri; "karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi" olarak yaptığı tanımlamaya aykırı bir uygulamayı öngörmekle beraber STK'ların "devletin kurum ve kuruluşlarından bağımsız olarak çalışma" anlayışına ve dolayısıyla varoluş mantığına ters düşmektedir. Ayrıca taslak, STK'ların, kadın örgütlerinin devlet eliyle işletilen sığınmaevlerini eleştirme, alternatif bir sığınmaevi açma hakkını ellerinden almakta, dolaylı olarak STK'ların sığınmaevi açmasını engellemektedir.

Taslakta yer alan tüm bu maddeler, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kendi birikimleri ve politikalarıyla çelişkili davrandığını da göstermektedir. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planları'nda (1997, 2007-2010, 2012-

2015) sığınmaevlerinin ve kadın danışma/dayanışma merkezi sayılarının arttırılması ve bunların desteklenmesi yönünde hedefler belirlenmiştir. Ayrıca kadın danışma/dayanışma merkezleri sığınmaevlerinin ilk kabul birimleri olarak tanımlanmıştır. Ancak taslak yeni danışma/dayanışma merkezlerinin açılmasının teşvik edilmesi bir yana mevcut dayanışma merkezlerinin çalışma alanlarını daraltıp baskı altına alarak işlevsiz kılmaktadır.

2- Taslağın 16. maddesinin ikinci fıkrasının (ğ) bendinde “Konukevinde kadın, çocuk ve çalışanlara zarar verme girişiminde bulunan veya kuralları ihlal eden kadınlar Değerlendirme Kurulunun önerisi ve il müdürünün onayı ile konukevinden çıkarılır.” denmektedir. Ayrıca Taslağın 12. maddesi birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde “ ŞÖNİM’ler tarafından doğrudan konukevine kabulü yapılan veya ilk kabul birimi tarafından konukevine yerleştirilmesi uygun görülen kadınlar ve beraberindeki çocukları, Bakanlık, belediye, il özel idaresi veya sivil toplum kuruluşlarına ait konukevlerine yerleştirilirler. Bu suretle yerleştirilen kadınlar, konukevleri tarafından ŞÖNİM’in bilgisi dışında, takdir yetkisi kapsamında çıkarılamazlar” denilmektedir. 29. madde dördüncü fıkranın (b) bendi “Konukevine kabul koşullarını taşımadığının tespit edilmesi halinde Değerlendirme Kurulunun raporu ve il müdürlüğünün onayı ile ilişkisi kesilir. Değerlendirme Kurulu kararı ile konukevi ile ilişkisi kesilen kadınların durumu ŞÖNİM aracılığı ile Genel Müdürlüğe bildirilir. Kadının konukevi hizmetinden tekrar yararlanabilmesi Genel Müdürlüğün iznine tabidir.” denmektedir.

Kadına yönelik şiddet alanında çalışmak sosyal nitelikli bir iştir. Güven ilişkisi çerçevesinde kadınla sürekli dayanışma içerisinde olmayı gerektirir. Sığınmaevine gelen her bir kadın biriktir ve her kadın ile sığınmaevinde yaşanan süreç farklılıklar içerir. Bu nedenle kadınla birlikte hazırlanan sosyal destek planı ve bu plan uygulanırken yaşanan süreç, olası tehlikeler, alınması gereken önlemler, kadının istekleri, ihtiyaçları en iyi

şekilde ancak kadının birlikte dayanıştığı sosyal çalışmacısı ve sığınmaevi ekibi tarafından bilinmektedir. Bu nedenle kadının sığınmaevi süreciyle ilgili en önemli kararlardan olan kadının sığınmaevinde kalış süresinin uzatılması, sığınmaevinden çıkarılması ya da yeniden sığınmaevi hizmetinden yararlanması gibi kararlarda söz sahibi olması gereken yine sığınmaevi ekibidir. Her kadının kendine özgü olduğu bu alanda, bu durumu teknik bir olay gibi ele alıp, prosedürlere boğup, kadının hayatını direkt etkileyecek bir kararı devlet bürokrasisine hapsedip, imzalanacak bir evraka indirgemek ve bu imza yetkisini kadının sığınmaevi sürecine hiçbir şekilde dahil olmamış bir kişiye vermek kadının hayatını yok saymaktır.

Bu aynı zamanda pratikte yaşadığımız sorunlar göz önüne alındığında da endişe vericidir. Sığınmaevleri şiddete uğramış kadınlar için var olan yerlerdir. Fakat Bursa örneğinden yola çıkarak, ŞÖNİM'in kendilerine başvuran her kadını, ihtiyacı ne olursa olsun, sığınmaevine yerleştirme mantığı ile hareket ettiğini ve yalnızca barınma ihtiyacı olan ya da ruh sağlığı bozukluğu olan kadınları da sığınmaevlerine yönlendirdiğini, sığınmaevlerini amacının dışında da kullanmak istediğini görmekteyiz. Sığınmaevleri özerk bir şekilde çalıştığında ve ilk kabul birimleri olan danışma/dayanışma merkezlerini aktif bir şekilde kullanabildiklerinde, sığınmaevlerinin amacı dışında kullanılmasına izin vermeme hakkı varken, sığınmaevlerine kabulün yalnızca ŞÖNİM üzerinden yapılması bu yanlış kullanımı engelleme olanağını ortadan kaldıracaktır. Aksi takdirde farklı desteklerle güçlenebilecek kadınların destek alma süreçleri uzamakta, zaten sayıları ve kapasiteleri az olan sığınmaevlerinin asıl ihtiyaç sahipleri dışında kullanılarak, şiddete maruz kalmış kadınların sığınmaevlerine ulaşımı geciktirilmektedir. Şüphesiz ki kadınlar için barınma sorunu önemli bir sorundur. Ancak bu şekilde geçici çözümler üretilmesi barınma sorunun görünürlüğünü engellemekte ve etkili bir çözüm üretimini askıya almaktadır.

ŞÖNİM'leri kadınları sığınmaevlerine yönlendiren tek birim haline getirmek kadınların sığınmaevlerine ulaşımını zorlaştıracak ve kadın danışma/dayanışma merkezlerinin sayısının arttırılması yönündeki kararlar yok sayılarak kadın dayanışma merkezlerinin işlevsiz hale getirilmesi sonucunu doğuracaktır. Kadın dayanışma merkezlerinin sayısının artması, kadınların şiddeti reddetmeleri ve başvurabilecekleri yakın bir yer olduğunu bilmeleri şiddetle mücadelede önemli bir noktadır. Ayrıca kadın dayanışma merkezine sığınmaevi için başvurmuş olan bir kadının tekrar başka bir yere (ŞÖNİM'e) yönlendirilmesi zaten travmatik bir süreç içerisinde bulunan kadının, daha ilk aşamada bürokrasiyle bir kez daha zorlayıcı bir yaşam olayına maruz kalması anlamına gelecektir. Şiddete uğramış kadınların travmatik süreçleri göz önünde bulundurulduğunda kadınların yeniden güven ilişkisi kurmaları çoğunlukla uzun zaman alabilmekte, kadınların sığınmaevine geçiş sürecine kadar birden fazla "yabancıya" yaşadıklarını anlatması her seferinde kadını yeniden travmatize etmektedir. Bu nedenlerle kadınların şiddetten uzaklaşabilmeleri, sığınmaevlerine veya kamusal haklarına ulaşılabilirliğinin artması için her sığınmaevinin bir ilk adım birimi olarak da işlev gören danışma/dayanışma merkezi olması şartı getirilmeli ve uygulamaya sokulmalıdır. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün 2008 yılında hazırlamış olduğu Kadın Sığınmaevleri Klavuzu'nda[2]; 'STK'lar ve belediyelere bağlı kadın danışma/dayanışma merkezleri, sığınmaevine yönlendirmek de dahil olmak üzere çeşitli hizmetler sunan kurumlardır. Sığınmaevlerine yerleştirme kadın danışma merkezleri aracılığı ile gerçekleştirilir, kadın danışma merkezleri sığınmaevi hizmetine gerek duyuluyorsa, bu kararın verildiği ilk adım kuruluşlarıdır. Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri'nde, belediyelerde ve STK'ların bünyesinde hizmet veren kadın danışma merkezleri; kadınların sığınmaevine girmek üzere ilk başvuruda bulundukları, kadının durumunu değerlendiren ve sığınmaevine kabul edilip edilmeyeceğine karar veren birimler olarak değerlendirilmektedir. Kadın danışma

merkezleri ve sığınmaevlerinin yaygınlığı önem taşımaktadır. Danışma merkezleri, sığınmaevi hizmetinin ilk basamağı işlevini görür' denmektedir.

Ancak bu yönetmelik taslağı kadına yönelik şiddetle mücadelede danışma/dayanışma merkezlerinin bu kritik hizmetlerini ortadan kaldırmakta ve danışma/dayanışma merkezlerini işlevsizleştirmektedir.

3- Bu taslağın 15. maddesi birinci fıkrasında "Konukevine giriş çıkış saatleri, güvenliği sağlamak amacıyla ve bölgesel koşullar ile kadının durumu dikkate alınarak konukevi müdürünün teklifi ve ŞÖNİM onayı ile belirlenir." denmektedir.

Bu maddede belirtilen "bölgesel koşullar" ifadesinden, toplumun örf ve adetlerinin kastedildiği düşünüldüğünde, yine örf ve adetlere göre kadınların toplumdaki yerleri düşünülerek hareket edilmekte ve ataerkil zihniyetin devlet eliyle yeniden üretildiği görülmektedir. Ancak bu durum Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmelerle çelişmektedir.

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin (CEDAW), 2. maddesi (f) bendinde taraf devletlerin "Kadınlara karşı ayrımcılık oluşturan mevcut yasa, yönetmelik, adet ve uygulamaları, değiştirmek ve feshetmek için yasal düzenlemeler de dahil gerekli bütün uygun önlemleri almayı" taahhüt ettiğini belirtir. Ayrıca 5. madde (a) bendinde; "Her iki cinsten birinin aşağılığı veya üstünlüğü fikrine veya kadın ile erkeğin kalıplaşmış rollerine dayalı önyargıların, geleneksel ve diğer bütün uygulamaların ortadan kaldırılmasını sağlamak amacıyla kadın ve erkeklerin sosyal ve kültürel davranış kalıplarını değiştirmek" için taraf devletleri bütün uygun önlemleri almakla yükümlü kılmıştır. 1993 tarihli Kadınlara Yönelik Şiddetin Tasfiyesine İlişkin Bildirge'nin 4. maddesindeyse; "kadınlara karşı şiddetin önlenmesi konusunda devletlerin yükümlülükleri düzenlenmiştir. Devletler bu yükümlülüklerden kaçmak için, örf, adet, gelenek veya dinsel düşünceyi mazeret olarak ileri süremez" denmektedir.

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin (İstanbul, 11.V.2011), 12. madde birinci fıkrasında da "Taraflar, kadınların aşağı bir cins olduğu veya kadınlar ve erkekler için alışlagelmiş rollerin bulunduğu düşüncesine dayanan önyargıları, örf ve adetleri gelenekleri ve her türlü farklı uygulamaları ortadan kaldırmak amacıyla kadınlar ve erkeklere ilişkin sosyal ve kültürel davranış modellerinin değişimini sağlamak için gerekli, tedbirleri alır" denmektedir.

Ayrıca taslaktaki bu madde, aynı taslakta yer alan 4. maddenin üçüncü fıkrasının (e) bendindeki "Konukevinde çalışanlar, kadını korumak gerekçesiyle yönetmelikle belirlenen kurallar dışında kadının temel hak ve özgürlüklerine yönelik herhangi bir sınırlandırma getiremez, kadın adına karar alamaz." ifadesiyle çelişmektedir. Yoruma açık olan 15. madde ile sığınmaevi kurallarının belirlenmesi (giriş-çıkış saatleri), ŞÖNİM ve sığınmaevi müdürlerinin kişisel inisiyatiflerine bırakılmaktadır. Ayrıca bölgesel koşulların yani toplumsal cinsiyet rollerini belirleyen örf ve adetlerin bu kararları etkileyeceğinin belirtilmesi, kadının uğradığı toplumsal cinsiyet temelli bu şiddetin meşrulaştırılmasının ve ataerkil bakış açısının bir yansımasıdır. Kadına yönelik şiddetle mücadele, kadını bölgesel koşullara uydurarak değil; toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklı eşitsizliği ortadan kaldırmak için gerekli önlemleri alarak, zihniyet yapısını yani ataerkil bakış açısını değiştirmek için gerekli düzenlemeleri yapmakla olacaktır. Ayrıca kadının güvenliğini sağlamak kadını sığınmaevine kapatarak değil, kadının güvenliğini riske atan koşulları ortadan kaldırmakla mümkündür. Aksi taktirde cezalandırılan yine kadının kendisi olacaktır.

Giriş çıkış saatlerinin çalışanlar tarafından katı bir şekilde konulması, kadınların güvenliklerinin çalışanlar tarafından sağlanması bir yandan ataerkilliğin sığınmaevinde de devam etmesine, kadını koruyan babanın, kocanın yerini çalışanların almasına neden olmakta kadının güçlenmesini engellemektedir.

4- Taslağın 16. madde ikinci fıkrası (d) bendi “Konukevinin adresi gizli tutulur, yazışmalarda ŞÖNİM’in adresi kullanılır.” demektedir.

Bu durum ŞÖNİM’lerin iş yükünü gereksiz yere arttıracak gibi, kadının kendi evrağına zamanında ulaşamama sorununu da beraberinde getirecektir. Ayrıca belediyelerin veya STK’ların açtığı sığınakların işleyişine devam edebilmesi için ŞÖNİM’lere bağımlı kalmasına neden olacaktır. Mevcut durumda; danışma/dayanışma merkezleri, sığınmaevlerinin gizlilik esası nedeniyle yazışma adresi olarak zaten kullanılmaktadır. Bu yazışmaların sığınmaevlerinin birlikte çalıştığı danışma/dayanışma merkezleri tarafından yürütülmesi hem sığınmaevinin gizliliğinin hem de kadınların süreçlerine ilişkin gizlilik esasının işlemesine olanak sağlamaktadır. Bu gizliliğin devamının sağlanabilmesi kadın danışma/dayanışma merkezlerinin sığınmaevi açılmasının ön koşulu olmasıyla mümkündür.

5- Taslağın 46. maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde “Kuruluş binasına giriş ve çıkışlarda cep telefonu, fotoğraf makinesi, kayıt cihazı, makas, bıçak vb. aletleri emanete almak” güvenlik personelinin görev ve yetkileri olarak tanımlanmaktadır.

Bu madde yine aynı tasarının, kadından taraf olan ve kadına yönelik şiddetle mücadelede temel olması gereken 4. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “Temel insan haklarına dayalı, insan onuruna yaraşır, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı ve sosyal devlet ilkesine uygunluk esas alınır.”, (b) bendinde yer alan “Kişiye saygı ve yararlı olma ilkeleri temel alınır.”, (e) bendinde yer alan “Konukevinde çalışanlar, kadını korumak gerekçesiyle yönetmelikle belirlenen kurallar dışında kadının temel hak ve özgürlüklerine yönelik herhangi bir sınırlandırma getiremez, kadın adına karar alamaz.”, (f) bendinde yer alan “Kadınlar hakkında yapılacak işlemlerde kadınların bilgilendirilmesi esastır. Konukevinde kalan kadınlar aldıkları kararlardan ve kararların olumlu veya olumsuz

sonuçlarından kendileri sorumludur.” ve (g) bendinde yer alan “Kadınların ekonomik, sosyal ve psikolojik açıdan güçlendirilmesi temel amaçtır.” hükümleriyle çelişmektedir.

Örneğin, cep telefonu yasağı kadının iletişim özgürlüğünü engelleyen bir durumdur. Çalışanların kadın adına karar veremeyeceği ve kadının güçlendirilmesi gerektiği söylenirken bir yandan da kadına “sen kiminle, ne konuşacağını bilemezsin, sığınmaevinin gizliliğini ihlal edersin” mesajı verilmektedir. Kadınların kendi eylemlerinin sorumluluğunu onları “korumak” adına ellerinden almak ve kadınlar adına karar vermek kadınların kaçmış oldukları şiddet döngüsünün yeniden tekrardan ibarettir. Sığınmaevinde, kaçmış olduğu şiddet döngüsünden farklı bir davranışla karşılaşamayan kadınların ve çocukların bilişsel ve davranışsal değişimler yaşayarak güçlenmesi neredeyse imkânsızdır. Kadınlar potansiyel birer “hata yapıcı” olarak görülmekte ve bu hataların önlenmesi için katı kurallara başvurulmaktadır. Bu durum ise kadınların ve çocukların güçlenmesini engellemektedir.

6- Taslağın 3. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde “Konukevine kabulü yapılan kadınlara, ŞÖNİM tarafından veri tabanına kaydı yapılarak, kodlama suretiyle tanzim edilen” ve 23. maddesinin birinci fıkrasında “ŞÖNİM tarafından verilen Kodlu Kimlik Kartına...” ifadeleri yer almaktadır.

Kadınlara verilecek kodların sadece ŞÖNİM tarafından verilecek olması, kadın danışma/dayanışma merkezleri aracılığıyla sığınmaevlerine kabulü yapılan kadınların kod alma sürecini zorlaştırmaktadır. Sığınmaevinin veri tabanına dahil olması söz konusuysa kodun sadece ŞÖNİM tarafından verilecek olması sığınmaevlerinin işleyişini sekteye uğratacaktır. Bu nedenle sığınmaevi sorumlularının da sistemden kod verebilme yetkisi olmalıdır.

Taslakta yer alan Kadın Konukevi Taahhütname Formu'nda kadınların uyması gereken kurallar belirtilmiştir. Bu kurallar incelendiğinde;

2. *maddede* “Konukevi hizmetlerinin en iyi şekilde yürütülebilmesi amacıyla yönelik olarak hazırlanan programları ve iş bölümünü yerine getirmek” ifadesinin yine sığınmaevi çalışanlarının yorumuna ve inisiyatifine bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Oysa ki sığınmaevi yaşantısı ile ilgili kararlar ve işbölümü, kadınların ve çocukların katılımıyla belirlenmelidir. Kadınlar sığınmaevlerinde her anlamda “yaşamaktadırlar”. Dolayısıyla kendi hayatlarıyla ilgili her konuda söz sahibi olanlar yine kadınların kendileri olmalıdır.

3. *maddede* “Kadınlara bilinçli olarak uygunsuz iş ve yaşam biçimi önermemek” ifadesi yer almaktadır. Böyle bir ihtimal olduğu gerçeğini yok saymamakla birlikte, taahhütnameye böyle bir maddeyi koymak bu taahhütnamenin verildiği her kadının yani sığınmaevine başvuran her kadının potansiyel bir “uygunsuz hayata sürükleyen” olarak yaklaşıldığını göstermektedir. Sığınmaevlerinde asıl amaç kadını sığınmaevi sonrası hayatını güvenli bir şekilde deneyimlemesidir. Sığınmaevinde karşı karşıya bulunduğu riskler sığınmaevi yaşantısı sonrası belki de daha yoğun olarak devam etmektedir. Amaç, kuralcı bir anlayışla “tehlikeyi” bertaraf etmek değil, her koşulda kadının kendisini “tehlikelerden” koruyacak kadar güçlenmesini sağlamak ve böylelikle kendi “uygun hayatını” seçebilmesinin yolunu açmaktır.

5. *madde* “Konukevinde ziyaretçi kabul etmemek, zorunlu olarak yapılması gereken görüşmeleri il müdürlüğünün uygun göreceği bir mekânda gerçekleştirmeyi kabul etmek” ve 6. *madde* ise “İzin almadan kuruluştan ayrılmamak” ifadelerine yer vermektedir. Sığınmaevleri gizlilik ve güvenlik gerekçeleriyle asla ziyaretçi kabul edilemeyecek yerlerdir. Bununla beraber kadınların sığınmaevinin gizliliğini ihlal etmeyecek önlemleri alarak istediği zaman sığınmaevinden çıkma ve istediği insanla görüşebilme ve verdiği bu kararların sonuçlarının sorumluluğunu alma hakkı vardır. Kadınların güvenlikleri gerekçesiyle sığınmaevlerine hapsedilmeleri; izin alarak, kimlerle görüşeceklerini, nereye gideceklerini sığınmaevi çalışanlarına

bildir-mek zorunda oluşları kadınların güçlenmesini engellemektedir. Bu bakış açısının doğru olduğu kabul edildiğinde dahi sığınmaevinden ayrılan kadının kendisi adına karar veren birileri olmadan sığınmaevi sonrası hayatında nasıl korunacağı soru konusudur.

9. maddede “Devletin itibarını düşürecek ya da görevlilerin onurunu zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmamak, kuruluş aleyhine resmi makamları gereksiz taciz etmemek, kuruluş görevlileri ve kadınlar hakkında asılsız ve onur kırıcı haber yaymamak” ifadesi yer almaktadır. “Kuruluş aleyhine resmi makamları gereksiz taciz etmemek” ifadesi kadınların yasal haklarını talep etmek ya da bu haklara aykırı davranıldığına şikayet etme hakkını ellerinden almaktadır. “Gerekli” ya da “gereksiz” olduğuna nasıl karar verilebilecektir. Ayrıca daha önce de belirtildiği gibi, kuralları koyacak olan kurumla (ŞÖNİM), denetleyecek olan kurumun aynı olması ve kadının da denetleme mekanizmasından el çektirilmesi uygulamalarla ilgili ciddi kaygılar yaratmaktadır. Kadının şikayet mekanizması hakkını kullanması kadının güçlendiği anlamına gelmekte olup, gereksiz görülecek bir unsur olmayıp teşvik edilmesi gereken bir durumdur. Ayrıca Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2008 yılında hazırlanan Kadın Sığınmaevleri Klavuzu’nda “Sığınmaevine ilişkin değerlendirme yapma, geribildirim verme ve şikayet etme temel hakkı”nın kadınların temel haklarından biri olduğu açık bir şekilde ifade edilmektedir.

Taslakta yer alan ‘Konukevi İşleyiş Değerlendirme Formu’nda 2. bölümün (i) şikkında; “Konukevinde kadın, çocuk ve çalışanlara zarar verme girişiminde bulunan kadınlar konukevinde kalmamakta, bu tür girişimlerde bulunan kadınların derhal ilgili sağlık kuruluşuna sevki sağlanmaktadır.” Denmektedir.

Bu madde yalnızca sığınmaevinde kalan kadınların şiddet uygulama ihtimali düşünülmüş ele alınmıştır. Fakat çalışanla-

rın da kadınlara, çocuklara ya da diğer çocuklara şiddet uygulama ihtimali göz ardı edilmiştir. Elbette sığınmaevlerinde şiddetsizlik kuralı ilkesiyle hemfikiriz ancak zarar verme girişiminde bulunan kadınların sağlık kuruluşuna yönlendirilmesi ifadesi, şiddetin bir hastalık/ruh sağlığı bozukluğu anlayışına dayandığını göstermektedir. Oysaki yaşanan şiddetin, özellikle de sığınmaevine başvuran kadın ve çocukların maruz kaldıkları şiddetin temel nedeni toplumsal cinsiyet rolleri, şiddetin normalleştirilmesi yani şiddetin toplumsal yönüdür. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin (İstanbul, 11.V.2011) 18. madde üçüncü fıkrasında tarafların, bu bölüm uyarınca alınan tedbirlerde “kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti toplumsal cinsiyet temelinde anlamaya dayanacağını ve mağdurun insan haklarına ve güvenliğine odaklanacağını” temin etmekle yükümlü kılmaktadır.

Ruh sağlığı bozukluğu durumunda ortaya çıkan şiddet her durumda, her koşulda, her ortamda, herkese ve sonuçları düşünülmeden uygulanmaktadır. Oysaki kadına yönelik şiddette ve toplumun şiddete yönelik genel algısıyla nesilden nesile aktarılan ve normalleştirilen şiddette; şiddet yalnızca kendinden daha güçsüz olan bir bireye, kimsenin görmediği, engel olunamayacağı bir yerde, bir zamanda, cezai bir sonuca neden olmayacak bir şekilde tamamen bilinçli ve planlı bir seçimle uygulanmaktadır. Patronundan azar işiten kocanın patronuna şiddet uygulamazken eve geldiğinde misafirlerin gitmesini bekleyerek yalnızca eşinin ve çocuklarının evde olduğu bir zamanda kadına veya çocuklara şiddet uygulamayı seçmesi bunun tamamen ve ertelenebilir-kontrol edilebilir, sonuçları düşünülmüş bir seçim olduğunu gösterir. Şiddeti, ruh sağlığı bozukluğuyla nedenselleştirmek şiddete bir meşruluk kazandırır. Nitekim şiddet uygulayan erkeklerin arkasına sığındıkları yaygın bahane de budur. Kadına yönelik şiddetle mücadele alanında çalışan kurumların da aynı bakış açısını temel alan ifadeler kullanması mücadeleyi sekteye uğratmaktadır.

Son söz yerine;

Biz Nilüfer Belediyesi kadın dayanışma merkezi olarak, Bursa ili içerisindeki tek danışma/ dayanışma merkezi olarak çalışmaktayız. Yukarıda yapmış olduğumuz tüm eleştiriler, pratikte alanda yaşadığımız sorunlardır.

Bu yönetmelik henüz taslak halindeyken bile, dayanışma merkezimizin sığınmaevinin ilk kabul birimi olarak çalışması, ŞÖNİM tarafından engellenmeye ve baskılanmaya çalışılmaktadır. Bursa'da pilot uygulaması yapılan ŞÖNİM, henüz taslak yasalaşmadan, Bursa'daki sığınmaevleri arasında bir protokol imzalanarak tüm sürecin ŞÖNİM üzerinden yürümeye başlamasını istemiş, bunun uygulamada sorun yaratacağını ve kadınların iyi hizmet almalarını engelleyeceğini düşünerek teklife onay vermememiz, bizimle iletişimi kesmelerine neden olmuştur. ŞÖNİM'in sığınmaevinde kalmaları uygun olmayan kadınları (yalnızca barınma ihtiyacı olunması, ruh sağlığı bozukluğu nedeniyle toplu yaşam alanında yaşamasının uygun olmaması gibi) bize yönlendirdiğinde, bu kadınların farklı birimler üzerinden hizmet almalarının kadın ve çocukları için daha doğru olacağını belirterek ŞÖNİM'e geri yönlendirmemiz, ŞÖNİM tarafından ciddi tepkilere maruz bırakılmamıza neden olmuştur. Olay kurumlar arası üstünlük mücadelesine dönüştürülmeye çalışılarak; kadınlara dayanışma merkezi üzerinden vermeye devam edeceğimizi belirttiğimiz hizmetler kadın adına karar verilerek reddedilmiştir.. Şu anda ŞÖNİM kendisine başvuran kadınları bizim sığınmaevimize yönlendirmekte ve çalışanların kişisel tutumları kadınların hayatlarını belirlemektedir.

Tüm bu pratikler göstermektedir ki ŞÖNİM'lerin bu taslakta ifade edildiği gibi tek merkez halinde işlemesi kişisel inisiyatifleri arttıracak gibi sığınmaevleri ve danışma/dayanışma merkezlerinin işleyişinin kadın bakış açısından iyice uzaklaşmasına neden olacaktır.

Sığınmaevlerinin / kadın danışma merkezlerinin tek bir yönetmeliğe tabi olmasının ve bu anlamda bir standardın

oluşmasının gerekliliğine inanıyoruz. Fakat daha önce de belirttiğimiz gibi bu standartların kadının sığınmaevindeki işleyişte katılımına ve söz hakkına izin veren, kadının güçlendirilmesini hedef alan, kadının lehine bir anlayışla hazırlanması gerekmektedir.

Tüm bu nedenlerle yukarıdaki önerilere ek olarak;

1- Kadın danışma/dayanışma merkezi açmak sığınmaevi açmanın ön koşulu olmalı, hâlihazırda işleyen sığınmaevlerine de danışma/dayanışma merkezi açma zorunluluğu getirilmelidir.

2- Kadınlar sığınmaevi için kadın danışma/dayanışma merkezine başvurabilmeli, danışma/dayanışma merkezleri sığınmaevlerinin ilk kabul birimi olarak çalışmalıdır.

3- Sığınmaevinin gizliliğini korumak amacıyla yazışmalar, sığınmaevinin ilk kabul birimi olan kadın danışma /dayanışma merkezleri üzerinden yapılmalıdır.

4- Kadınların sığınmaevine kabul, sığınmaevinde kalış sürelerinin tespiti sığınmaevinden ayrılış süreçlerine ilişkin kararlar kadının sürecini birebir takip eden kadın sığınmaevi ve kadın danışma/dayanışma merkezi tarafından oluşturulacak Yürütme Kurulu tarafından verilmelidir.

5- Bir sığınmaevinden kural ihlali nedeniyle çıkarılmış olan bir kadının, bir başka sığınmaevine kabule ilişkin süreçte başvurduğu sığınmaevi ve kadın danışma/dayanışma merkezi ekibi tarafından karar verilmelidir.

6- Sığınmaevleri şiddete maruz kalmış kadınlar ve çocukları için vardır. Barınmaevi, misafirhane olarak kullanılmaz. Barınma sorunu yaşayan kadınlar ve çocukları için yeni politikalar üretilmeli, barınma ihtiyacına hizmet veren barınma evleri açılmalıdır.

7- Kadını korumak gerekçesiyle kadının insan haklarına aykırı, özgürlüğünü engelleyici, kadın adına karar verici bir tutum sergilenemez. Aksi tutum sergileyen sığınmaevi ve ka-

dın danışma/dayanışma merkezlerinin çalışanlarının, kadın ve çocukları tarafından şikayet edilebilecekleri etkin mekanizmaların oluşturulması ve kadınların bu mekanizmalara ulaşılabilirliği sağlanmalıdır.

8- Kadınların sığınmaevinde cep telefonu kullanma hakkı engellenmemeli ya da sınırlandırılmamalıdır. Gizlilik ve güvenliği sağlamak amacıyla kadınların hatlarını ve telefonlarını değiştirmeleri yönünde önlemler alınabilir.

[1] İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), Kocandır, Döver De, Sever De, Türkiye’de Aile İçi Şiddet ve Korumaya Erişim, İnsan Hakları İzleme Raporu, 2011.

Sallan Gül, S., *Türkiye’de Kadın Sığınmevleri Erkek Şiddetinden Uzak Yaşama Açılan Kapılar mı?*, Bağlam Yayınları, İstanbul, 2011

[2] Karataş, S., Şener, Ü. Ve Otaran, N., “Kadın Sığınmaevleri Klavuzu” Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi, KSGM, Ankara, 2008

FEMİNİST SOSYAL POLİTİKA

İnci Özkan Kerestecioğlu

(Kurultay Konuşma Metnidir)

Sosyal politikanın anlamı ve işlevi nedir?

Sosyal politikalar kimin içindir?

Uygulayıcısı kimdir?

Sosyal politikalar kapitalizmin doğal bir uzantısı/sonucu olarak gündeme gelmiyor. Zorlu bir mücadelenin, emeğin siyasal mücadelesinin sonucunda geliştirilen politikalardan söz ediyoruz. Sosyal politikaların kapitalizm içinde emek ile sermaye arasındaki çatışmayı yumuşatan, uzlaşmacı bir işlevi olduğu söylenebilir. Temel olarak eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, barınma gibi hizmetlerin piyasa mantığının dışında, kamusal olarak karşılanması uygulamalarını içeriyor. Ancak 1980'lerden itibaren bütün dünyada devletler, sosyal sorumluluklarından giderek uzaklaşıyor; piyasa karşısında siyasetin giderek devreden çıktığı bir süreç başlıyor.

Sosyal politikaların güçlü olduğu 60'lı /70'li yıllarla içinde bulunduğumuz bu dönemin belki de tek ortak özelliği cinsiyet körlüğü içinde olması. Sosyal politikaların muhatabını bireyler olarak gören liberal anlayışla yurttaşlar olarak gören sosyal demokrat anlayış, farklı ideolojik pozisyonlarına rağmen ortak bir cinsiyet körlüğünü paylaşıyorlar.

Sosyal haklarla birey kategorisini yan yana getirmek zordur. Birey hakları esasen piyasa etrafında tanımlanan haklardır ve burada "insan", tekilliği içinde ele alınır. "Birlikte" kullanılan haklara geçit vermez. Liberalizmin kuramadığı birliktelik, muhafazakârlığın değerleriyle kurulur. Buradaysa hak söylemi değil, etikle, ahlakla, hayır işiyle kurulan bir adalet anlayışı ortaya çıkar. Hayırseverliğin bireye yarattığı haz piyasa

mantığıyla da uyum içinde bir hazdır. Giderek hegemonik hale gelen bu söylemin ne yazık ki kadın hareketi içinde de örnekleri çoğalmakta.

Sosyal demokrat yaklaşımda öne çıkan vatandaşlık vurgusuysa birlikte yaşamaktan kaynaklı haklara daha açıktır. Özgürlük ve refah tekil değil, birliktelik içinde, sosyallik içinde tanımlanır. Buradaki temel sorun vatandaşın kim olduğudur? Bir devlete üyelik ve bu üyelik vasıtasıyla sahip olunan hakların öznesi olarak tanımlanan vatandaş, hukuk dilinin herkesi kapsamaya dönük soyut vatandaşı değildir çoğu zaman. Cinsiyeti, etnisitesi, dini, dili vardır. Yani “makbul vatandaşlar”la “kanuni vatandaşlar” arasındaki meşhur ayırım...

Cinsiyetsiz bir statü olarak anlatılan vatandaşlığın bir cinsiyeti olduğu feminist hareketin başarıyla açığa çıkardığı bir olgu. Kadınların vatandaşlığa çağrılışında ya da vatandaşlığa kabul edilişinde iki yoldan söz edilebilir:

- Erkeklerle aynılaştırılarak cinsiyetsiz bireyler olarak dâhil edilirler. Ki burada sosyal politika soyut eşitlikçi bir yaklaşımla kurulur (fırsat eşitliği yaklaşımı). Erkek egemenliği ve cinsiyetçi işbölümü yok sayılır.
- Vatandaşlığa özgül bir katılım biçimiyle, anneler-eşler olarak farklılıkları içinde dâhil edilirler. O zaman da eksik yurttaşlar olarak muamele görürler (himayeci yaklaşımlar/farklılıkçi yaklaşımlar).

Sosyal politikaya bu tür yaklaşımların feminist müdahaleye ihtiyacı olduğu açık. Feminist bir sosyal politikanın çerçevesi ne olmalı? Kuşkusuz böyle bir politikanın temel kalkış noktası piyasa tarafından görünmez hale getirilen kadınların karşılıksız emegidir. Sosyal politikalar bu karşılıksız emeği telafi etmeye yönelik olmalıdır. Ev içi emek kapitalizmin ücretli emek kadar temel biçimidir. Sosyal hak talepleri bu emeği içerecek bir bütünselliğe sahip olduğunda dönüştürücü bir potansiyel taşır.

Kadınların içinde bulunduğu koşulları dikkate alan ve bu koşulları dönüştürmeyi hedefleyen bir sosyal politika...

Bu dönüşüm için kadınların kısa vadeli/acı ihtiyaçlarını karşılamak gerekiyor ama bunu bir amaç değil araç olarak kullanmak gerekli.

Kadınların ev ve aile içindeki konumlarını güçlendirmek ve bu yolla evliliğe-aileye-erkek şiddetine mahkûm olmamalarının önünü açmak.

Ücretli işlere katılımlarını kolaylaştırmak.

Ev içindeki cinsiyetçi işbölümünü dönüştürmek.

“Himayeci” ya da “soyut eşitlikçi” mantıkların dışına çıkarak, kadınlar için koruyucu önlemlerle eşitlikçi mantığa dayalı önlemlerin birlikte ele alınması gerekiyor. Sosyal hak mücadelelerinin bu anlamda sınırları vardır: içinde doğdukları egemenlik ve sömürü ilişkilerini varsayar ve bu ilişkilerin yoksun ve yoksul kıldığı ezilen grubun mevcut ihtiyaçlarından yola çıkılarak oluşturulur. Yani verili egemenlik ilişkilerini yeniden üretme potansiyeline de dönüştürücü bir potansiyele de sahip olabilir.

Yeni muhafazakâr ve yeni liberal politikaların bir yandan aileyi yüceltmesi öte yandan piyasayı/özellemeyi fetişleştirmesi birbiriyle uyum içindedir. Sağlık ve eğitim alanındaki yaygın taşeronlaştırma ve özelleştirme uygulamaları, kadınların özel alanda harcadığı karşılıksız emeği katlamakta ve bu iki alan da politikadan koparılmakta. Bir yandan piyasa mantığı, öte yandan aile yüceltmesi depolitizasyona zemin hazırlar. Sosyal politika ya da sosyal hak mücadelesi bu iki alanı da (piyasa ve aile) politikleştirmek durumundadır.

Hangi hakların, hangi bağlamlarda gündeme getirileceği tartışması da önemli. Burada yine “yardım” ve “hak” söylemleri arasındaki farka geliyoruz. Kadınların aileye bağımlılığını yeniden üretecek ve pekiştirecek yardımlar talep etmekle, kadınları kocaları / babaları karşısında güçlendirecek ve aileden bağımsızlaşmalarını sağlayacak hak talepleri arasındaki fark.

Örnek: Kadınlara ödenecek “annelik ödentileri”: aile sorumlulukları yüzünden dışarıda çalışmadığı gerekçesiyle gündeme

getirildiğinde, onların verili ihtiyaçlarını karşılayan bir niteliğe olsa da, aileye bağımlı konumlarını dönüştürücü bir etki yapmaz. Bu ödentiler, toplumun kadınlara borcunun bir karşılığı olarak düşünüldüğünde, kadınların mevcut konumlarından hareket etse de bu konumu dönüştürmenin yolunu açabilir.

Kadınları güçlendiren önlemlere örnekler:

- ev kadınlarına yönelik olarak babaya ve kocaya bağlı olmayan emeklilik hakkı.
- iş aramaya başlamalarından itibaren ödenecek işsizlik ödeneği
- ücretli çalışan kadınlar için “cinsiyete dayalı yıpranma payı ve düşük primle erken emeklilik”
- yaygın kamusal bakım hizmeti, parasız ve kaliteli çocuk ve yaşlı bakım merkezleri
- devredilemez, ücretli babalık izni
- bakım emeğinin nitelikli, yüksek ücretli ve sosyal güvenceli bir emek olmasını sağlamak.

Bu tür sosyal politikalar kadına “himaye edilmesi gereken” “mazlum kadın” olarak bakmaz; bir özne olarak görür.

Türkiye’de hâkim sosyal politika anlayışını kavramak için 2006’da yürürlüğe giren Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SSGSS) yasasına bakarsak;

Sosyal güvenliğin insanların daha çok çalışma, daha çok prim, sağlık hizmetlerinde katkı payı ödedikleri bir düzenleme olduğunu görüyoruz. Bu yasanın toplumsal zemininde esnek emek, çalışma yaşamının kuralsızlaştıran, iş gücünü parçalayan politikalar var. Bu politikalar büyük ölçüde kadın emeğine yaslanıyor. Aile içindeki rolleri nedeniyle kadınlar, düşük ücretli, esnek, kısmi zamanlı ve enformel çalışmaya yatkınlara. Esneklik hoş bir tanımlama ama nerede ve kimin için diye sormak gerekiyor: esneklik sermayenin çalışma yeri, süresi, işgücü miktarı, ücret düzeyi gibi konularda esnek yani serbest olabilmesi anlamına geliyor. İş-kurda hazırlanan bir uzmanlık

tezi kadınların esnek çalışma koşullarında iş hayatına daha fazla yöneldiği, çalışırken eş/anne olma görevlerini daha iyi yerine getirebildiklerini söylüyor. Bu mantık içinde “kadınlar için” projeler, mikro krediler, sadakalar rahatlıkla sosyal politika adına sunulabiliyor.

SSGSS'nin temel meselesi yoksulluğu sürdürülebilir kılmak. AKP'nin bu noktada önemli bir malzemesi var: geleneksel değerler. Geleneksel değerler, muhafazakârlık, v.s. aileyi ve ahlakçı söylemleri merkeze alan bir ideoloji ve bu ideolojinin hayata geçmesinde kadınlar en önemli failer. Örneğin mikro krediler yoksullukla mücadelenin en “etkin” “rasyonel” araçlarından biri olarak sunuluyor. Mikro krediler yoluyla kadınların emek gücü güvencesiz, enformel koşullarda metalaştırılıp “girişimciler” haline gelirken, çalışma alanları ve çalışma biçimlerinin sınırları bir kez daha çiziliyor. Mikro kredilerin öncelikli öznelinin kadınlar olmasının bir nedeni de kadınların kredileri ödemedeki titizliği. STK'larla işbirliği içinde, evlerde ya da atölyelerde, esas olarak kadın işlerinde üretilen ürünler genellikle piyasa değerinin altında satılıyor.

Kadınlara sunulan seçenekler: ücretsiz ev emeğine yani eve/aileye hapsolmek, ya da düşük ücretli, güvencesiz, esnek, kayıt dışı işleri sürdürmek, küçük bir bölümü de “hem kariyer hem çocuk yapmak” basıncı altında. İşgücü piyasasında korunmasızlık, güvencesizlik ya da ailenin himayesinde, şiddetinde yaşamak.

Feminist sosyal haklar mücadelesi, kadınların kısa vadeli pratik ihtiyaçlarıyla uzun vadeli, dönüştürücü ihtiyaçları birlikte politikleştirmeli. Mevcut kısa vadeli, ihtiyaçlar, özgürleşme perspektifiyle ele alınmalı. Hem ev içindeki cinsiyetçi iş bölümünü dönüştürmek, hem kadınları işgücü piyasasında güçlendirmek. Bu da pozitif ayrımcılık uygulamalarını gündeme getiriyor. Bu politikaları üç temel alanda toplamak mümkün:

- ücretli bir işte çalışmayan ev kadınlarının güçlendirilmesi, bağımsızlaşmalarının önünün açılmasına

yönelik politikalar

- kadınların işgücüne katılımını kolaylaştıracak önlemler
- erkeklerin ev içinde ve dışında bakım hizmetlerine katılımını teşvik edici önlemler

Ücretli bir işte çalışmayan ev kadınlarının güçlen diril-mesi, bağımsızlaşmalarının önünün açılmasına yönelik politikalara örnekler:

- belli bir gelir altında olanlara koşulsuz nafaka bağlanması (çocuk sahibi olma, ahlaksız olmama gibi koşullar aranmaksızın)
- yalnız yaşayan kadınlara konut hakkı
- işsizlik ödeneği
- emeklilik hakkı

Kadınların işgücüne katılımını kolaylaştıracak önlemlere örnekler:

- parasız çocuk ve yaşlı bakım hizmetleri
- sosyal hizmet uzmanları tarafından evde bakım hizmetinin sağlanması
- evde bakım hizmetinde ücretli olarak çalışan kadınların çalışma koşullarının düzeltilmesi. Bu emeğin çeşitli eğitim programları ve kurslarla nitelikli hale getirilmesi
- sağlık ve eğitim hizmetlerinin tümüyle parasız olması
- cinsiyetten bağımsız olarak 100'den fazla işçinin çalıştığı yerlerde kreş zorunluluğu
- yerel yönetimlerin her mahallede kreş açma zorunluluğu.
- bir işte çalışmayan kadınların da kamusal bakım hizmetinden yararlanması (ev kadınlarının karşılıksız emeğini görünür kılmak ve kadınların doğal bakıcılar olduğu inancını kırmak için).

Erkeklerin ev içinde ve dışında bakım hizmetlerine katılımını teşvik edici önlemlere örnekler:

- devredilemez ücretli babalık izni. Sürenin annelere verilen ücretli izinle aynı olması gerekiyor; sembolik olmamalı.
- kamusal bakım hizmetlerinde erkek çalışanların istihdamının teşvik edilmesi
- hizmet alanların bu kurumların yönetimine katılımı babaları ve yaşlıların erkek yakınlarını bakım emeğine katmanın bir yolu olabilir.
- çocuk, hasta ve yaşlı bakımının değerli bir iş olduğu, erkeklerin insani gelişimi açısından katkısı bulunduğu noktasından hareketle, bakım emeğinin bir bölümünün mahrem ilişkiler çerçevesinde kalması önemli.

Görüldüğü üzere feminist sosyal politika yaklaşımında sadece kadınların iş gücüne katılımını artırıcı öneriler bulunmuyor. İstihdama katılım tek başına kadınların özgürleşmesinin önünü açmaz; istihdamın kendisi cinsiyete göre bölünmüş durumda. Ancak özel alandaki/ev-aile içindeki cinsiyetçi işbölümüne yönelik kamusal düzenlemelerin yapılmasıyla özgürleşmenin önü açılabilir. Bu politikalar, kadınların şiddet görme kanallarını da önemli ölçüde kapatır. Şiddet gören kadınlarla dayanışma önemli ve ne yazık ki daha uzun yıllar sürecektir ama bakış açılarımızı acil, günlük çözümlerin dışında yapısal çözümlere de açarsak, daha doğrusu ikisini birlikte ele almanın yolunu açabilirsek, araçlarımız da amaçlarımız haline gelmemiş olur. Daha fazla sığınak talebinden sığınaksız bir dünya talebini gerçekleştirmeye dönük adımları daha güçlü atabiliriz diye düşünüyorum.

Gökkuşağı Kadın Derneği

Merheba hevalên heja. Min xwest ez bi zimanê dayika xwe bi kurmancî slavên xurt û germ pêşkeşî we bikim di serî de. Niha gellek hevalên me yê jin ji ber têkoşîna azadiya xwe û ya gelê xwe di girtîgeha da ne. Di nav van hevalên me yên jin ketine greva birçîbûnê. Bi taybetî jî slavên wan yên germ li we hene û em jî slavên xwe ji wan re dişînin.

SEVGİLİ KURULTAY DELEGELERİ VE DEĞERLİ KONUKLAR

Gerek birebir kadınlarla ilişkimiz içerisinde gerekse kurumlarla ilişkimizde karşılaştığımız, tespit ettiğimiz kimi sorunları özellikle Kürt kadınlarının yoğun yaşadığı başlıkta 'bölge' dediğimiz alandan doğru ve kürt kadınlarının politik mücadelesi temelinde değerlendirme ihtiyacı duyuyoruz.

Tebliğ başlığımız olan cinsiyetçi sosyal politikaların bölgedeki yansımalarını ele alırken bizler açısından kadın sorununun kaynağını ve Kürt sorununun tanımını açmayı doğru buluyoruz.

Öncelikli olarak kadın sorununun ve cinsiyetçi politikaların ideolojik olarak ele alınması gerektiğini belirtmemiz gerekir. Cinsiyetçi politikalar ideolojiktir, erkek egemen devletçi zihniyetin kendi iktidarını sürdürebilmek ve güçlendirebilmek için kadın üzerinde uyguladığı politikalarlardır. Ancak bu politikalar sadece kadını düşürmek, hiçleştirmek, yok etmek, eve kapatmak için değil; bir bütünlük toplamları denetim altına almak için uygulanan politikalarlardır. Cinsiyetçi politikalar, kadınlarla birlikte, kadın etrafında şekillenen ilişkiler içerisinde çocuklara, gençlere, emeğe, doğaya, toplumsal ahlaka yapılan saldırılardır. Hiç şüphe yok ki bu politikalar en fazla sosyal politikalar dediğimiz alan içinde işlemektedir. Dolayısıyla devletin ve idari birimlerinin takip ettiği sosyal politikalar da bu ideoloji tarafından belirlenmekte ve yürütülmektedir. Dolayısıyla bu ideolojinin kaynaklarını ve yansımalarını iyi tahlil etmek önem kazanmaktadır.

Kadın cinsinin neden bu kadar yoğun bir sömürü altında tutulduğunun cevabı kadının yaşamdaki anlamının, cins olarak tarihteki yaratımlarının ve mücadelelerinin sonucunda aramak gerekir. Kadı-

nın güçlendiği, irade sahibi olduğu, özgürleştiği bir toplumun da diyalektik gereği muazzam bir güçlenmeyle tanışacağı kesindir. Dolaşısıyla yaşamı üreten, paylaşan, tarihteki yaratımlarıyla insanlığa büyük değerler kazandıran kadının toplumdan dışlanması, toplum tarafından değersiz kabul edilmesi, susturulması yaşamın kendisine ihanet olmaktadır. Çünkü biz kadınlar, tarihsel yaratımlardan da gördüğümüz gibi barış yanlısıyızdır, iktidarı reddederiz, paylaşımcıyız, parçalamayı değil; farklılıkları birlikte sürdürmeyi; öldürmeyi değil, yaşatmayı; köleliği değil, özgürlüğü isteriz. Erkek egemen ideoloji, kendi iktidarını sürdürebilmek için kadın üzerinde her türlü tahakkümü uygulamaya ve kadını yaşamın kendisinden, hakikatin içinden söküp atma çabasına devam edecek, yoksulluk, savaş, şiddet, toplumsal çürüme kadının iradesinin yaşama akmadığı zeminlerde kendini yaşatacaktır.

Tarihsel olarak kendi cinsine uygulanan bu yok etme politikalarını bilince çıkaran biz kadınlar, siyaseti, savaşı, ekonomiyi, cinselliği, farklı toplumsal kesimlerin yaşadıkları özgün sorunları da kadın bakış açısıyla ele alma sorumluluğunu taşıdığımız için toplumların erkek egemenlikli devletçi uygarlık tarafından nasıl kuşatıldığını ve iktidar sahiplerinin kendi ideolojileri için nasıl yöntemler kullandığını çözebiliyoruz. Özellikle kadın bedeninin kullanıldığı cinselliğin sömürsünün topluma empoze edilmesiyle birlikte artan fuhuş, kadın katliamları, taciz ve tecavüzler kadının iradesini kırmak kadar, toplumun da iradesini kırmak, köleleştirmektir.

Erkek egemenlikli devletçi sistemin günümüzdeki temsilcisi AKP, bugün genel politikalarında cinsiyetçi yaklaşımlarını açık açık, yasalarla, demeçleriyle, pratikleriyle ortaya koymaktadır. Kadının anne ve eş olmaktan başka bir misyonunun olamayacağı, olsa dahi kendilerinin çizdiği profilin dışına çıkmamak şartıyla, uslu durarak, Erdoğan'ın talimatlarıyla hareket ederek siyaset yapabileceği açıktır. Nitekim bu tarife uymayan kadınlar ya tutuklanmakta ya da sürekli baskı altında yaşamaktadırlar. AKP kadın bedenini kendi denetiminde görüyor, kadın iradesini yok sayıyor, kadın emeğini hiçleştiriyor, kısacası kadın kimliğini yok ederek kendine göre kadın yaratmak istiyor. Tecavüzcülere ceza indirimini yapılması, kürtaj yasağının gündeme getirilmesi, üç çocuk da yetmez beş çocuk yapın söylemleri, mitinglerde, meclis kürsülerindeki kabadayı/erkek söylemleri tamamen bu sistemin gereği olarak işlemektedir.

Genel anlamda ele aldığımız cinsiyetçi sosyal/ politikalar, AKP' nin genel politikalarıyla birlikte kadınların Kürt olmaktan kaynaklı yaşadıkları ayrımcılığı ve saldırıları da beraberinde getirmektedir. Çünkü cinsiyetçi ideoloji burada militarist, milliyetçi/ırkçı vurgusunu arttırarak kendini sürdürüyor. Dolayısıyla, cinsiyetçi politikaların bölgede yansımaları Kürt sorununun nedenlerini ve geline aşamasını açık açık ve kadın bakışıyla değerlendirmeden ele almak oldukça zor. "Bölgede yaşanan"...aslında tebliğin başlığı dahi Kürt sorununun hala çözümsüz kaldığını göstermektedir. 90 yıla yakındır dili, kültürü, iradesi yok sayılan bir halk olan biz Kürtler için Batıda "Güney doğu Anadolu" bölgesi ya da kısaca 'doğu' kullanılmakta ama Kürtler binlerce yıldır üzerinde yaşadıkları topraklara "Kürdistan" demektedir. Ancak Fırat'ın doğusundaki Kürdistan kelimesinin kullanımı, Fırat'ın batısına geçildiğinde yasaklı, bölünme fobisini açığa çıkaran korkunç bir kelime olabilmekte, sonucunda lince ve tutuklamalara götürecek bir yola sürüklemektedir.

Kürt kadınları açısından karşılaştığımız en önemli sorunlardan biri kendi dilini kullanabilme meselesi. Dili yasaklı bir kadına hangi hizmeti nasıl götürürseniz götürün amacına ulaşmaz. Hangi gerekçe bir halkın dilini yasaklar, hangi gerekçe bir halkın kendi kültürünü yasaklar ya da küçümser! Almanya'da Türk çocuklarına kendi anadillerinde eğitim hakkı istemek kadar insani bir istek olabilir mi, Bulgaristan'daki Türkçe kitaplar yasaklandığında tepki göstermek kadar insani bir tavır olabilir mi? Türkiye'de de Kürtlerin ve diğer halkların kendi anadillerine saygı duymak aynı insani tavrın gereği değil midir? Bir ülke, halklar kendi anadilleriyle konuşuyor diye, kendi kültürlerini yaşıyor diye, kendi kararlarını alıyor diye bölünebilir mi?

Evet bugün belki genç kuşak kürtler olarak, anne-babalarımızın kendilerine sordukları 'bize neden kuyruklu Kürt diyorlar?' sorusuyla karşı karşıya gelmiyoruz, zorunlu göçle batıdaki metropollere gelen kürtler artık 'şehirli' oldular; ancak sorun çözülmüş oldu mu? Başbakanın dediği gibi 'kürt kelimesini ağzına alamayan bir ülkede, kürt kardeşleri kelimesini ağzına alan ilk hükümet' AKP hükümeti oldu belki, ama sorun çözüldü mü? İstanbul'u saymayalım, nüfusun çoğunluğunun Kürt olduğu, Kürtçe konuştuğu 'bölge' dediğimiz yerde insanlar anadilde eğitim, sağlık, hukuk vb. hizmetleri alabiliyorlar mı, kadınlar anadilleriyle yaşadıkları şiddeti, baskıyı anlatabiliyor mu? Halk olarak istedikleri statüye sahipler mi? Hayır! Çünkü aynı açık-

lamanın içinde dile getirdiği gibi 'Almanya'da da anadilde eğitim yok.' Geldiğimiz sözde demokratik düzey budur.

İktidar ideolojisini ve yarattığı kurumları ele aldığımızda milliyetçiliğin, ulus devletin sadece bir kesimin; o da egemenlerin içinde olduğu kesimlerin çıkarına olduğunu görebiliriz. Erkek egemenlikli ulus-devlet modeli ve milliyetçilik sadece Kürtleri değil; Türkiye'de yaşayan tüm farklılıkları Alevileri, Ermenileri, yoksulları, sosyalistleri, farklı cinsel yönelimleri, yeri geldiğinde dindarları kırmıştır ve kırmaya devam etmektedir. Bu kırılmaları aşmak için biz kadınlara büyük sorumluluk düşüyor çünkü bu sürecin asıl mağdurları bizleriz. Savaştan, kandan, ölümlerden değil, birlikte konuşmaktan, müzakere etmekten başka bir yol olamayacağını biz kadınlar savunabiliriz. Bizler açısından Kürt sorununun bugün geldiği noktada çözüm için evrensel temel şartlar gerekmektedir. Bunlar, halk olarak statünün kabulü ve anayasal güvenceye bağlanması, anadilde eğitim hakkı ve kendi kaderini tayin etme hakkının kendine ait olmasıdır.

Peki 'Sığınaklar kurultayı'nın Kürt sorunuyla ilgisi biz Kürt kadınları açısından nedir? Birbirimizi anlayabilmek için birbirimize soru sormamız ve tarihimizi, kültürümüzü karşılıklı ele almamız önemlidir. Sığınaklar kurultayının ilgi alanı sığınaklar, yani erkek şiddetine maruz kalmış, can güvenliği olmayan, yaşama katılımı imkansızlaşan kadınların sorunlarıdır, kadına yönelik şiddetle mücadeledir. Sığınaklara ve kadın merkezlerine başvuran kadınların sorunlarının temelinde cinsiyetçi politikalar, yoksulluk, savaş, feodal değer yargıları vardır. Bütün bunları yaratan merkez, binlerce yıldır kendini medyasıyla, eğitim modelleriyle, aile yapısıyla kurumsallaştırmış aynı erkek egemen iktidar zihniyetidir. Bu zihniyet, sadece kadına yönelik şiddeti değil, savaşı da, ayrımcılığı da, yoksulluğu da kendi iktidarını pekiştirmek için öne sürer, kullanır. Bu bağlamda, Kürt sorununun Türkiye'nin temel sorunlarından olduğunu; bu sorunu yaratanın tekçi, milliyetçi, militarist zihniyet olduğunu vurguluyoruz. İşte Kürt sorununun çözümsüzlüğü de burada yatmaktadır. Sorunun çözümsüzlüğünün yansıması, sadece her gün evlerimize gelen cenazeler değildir. Ekonomik bütçenin savaşa aktarımı, beraberinde yoksulluğun derinleşmesini, eğitimsizliği, kadın bedeninin daha fazla pazarlanmasını, toplumsal psikolojinin bozulmasını, şiddetin çoğalmasını, kadın katliamlarının devam etmesini, bu yüzden de sığınaklar kurultayını yapmamızı gerekli kılmaktadır. Kürt sorununun çözümü ölümleri, savaşı bitirecek; toplumsal hoşgörü, toplumsal barış sağlanacak;

bütçe eğitime, kadına yönelik şiddetle mücadele, kadın sorunlarının çözümüne, gençliğe, çocuğa, ekolojik uyumun sağlanmasına aktarılabilir. Sığınaklara çok daha fazla bütçe, çok daha fazla imkan aktarılabilir.

Kürt kadınları olarak bedenimizden, emeğimizden, kadınlık kimliğimizden kaynaklı olarak diğer dünya kadınlarıyla aynı zihniyetin kimi zaman aynı politikalarıyla, kimi zaman şekilsel olarak farklı politikalarıyla karşılaşmaktayız. Ancak savaşın yaşandığı bir coğrafyada kadın olmak ve devletin asimilasyon politikalarına, siyasi operasyonlarına karşı çıkan bir kesimde yer almak ayrıca çeşitli baskıları beraberinde getirmektedir. Yukarıda da değindiğimiz gibi tekçi, militarist zihniyet, farklılıkları, kadınların kendilerini siyasi irade olarak ortaya koymalarını kabul edememektedir. Bugün itibarıyla cezaevlerinde 10 bine yakın tutsak bulunmaktadır. Bunların en az yüzde 40 ı kadındır. Bu kadınlar arasında en az 500 kadın arkadaş çeşitli sivil toplum örgütlerinde, sendikalarda, kadın merkezlerinde, siyasi partide, basında, kültür alanında yer alan kadınlardır. Tutuklanma gerekçeleri Kürt sorununun demokratik çözümünde söz sahibi olmaları, kadının iradesini açığa çıkarmaları ve bu onuru her zaman taşıdıklarını dile getirmeleridir. İktidarın kendisi ve kurumları tarafından Kürt kadın kurumlarına ve yapılanmasına yönelik sürekli bir baskı ve tehdit olduğunu görüyoruz. Medyada süregiden bir karama, usulsüz soruşturmalar ve yargılamalar gündelik hayatın bir parçası haline gelmiştir. Alanda çalışan kadın arkadaşlarımız, böyle bir ortamda kadına yönelik şiddete karşı, kadının özgürleşmesi için mücadele vermektedir. Daha geçen ay, İştâr Kadın Merkezi polis tarafından basılmış, usulsüzce arama yapılmış ve merkeze başvuran kadınların bilgilerine dahi el konulmuştur. Üstelik, merkezin başvurularından olan cezaevinden yeni çıkmış bir kadının psikolog görüşmeleri mahkemeye delil olarak sunulabilmiştir. Tutuklanan Mersin İştâr Kadın Merkezindeki 5 kadın arkadaşımıza yöneltilen suçlardan birisi "neden ulusal Kürt kadın konferansına katıldın?" şeklinde olmuştur. Yine geçen yıl Vakasum polis tarafından basılmış, oradaki arkadaşlarımız da günlerce çalışmalarından alıkonularak gözaltında tutulmuşlardı. Üstelik depremle ilgili yürüttükleri çalışmalar kck faaliyeti olarak iddianamelerinde yer almıştır. Urfa'da 8 kadın arkadaşımız merkeze başvuran bir kadının madde bağımlılığından, fuhuş batağından ve koca dayığından kurtulmasına destek olarak kadını yaşama katma mücadelesi verirken "örgüte eleman kazandırma" suç-

lamasıyla iki yıl ceza evinde kalmışlardır. Genç kadın, sonradan değiştiirdiği ifadesinde kendisine zorla yalan ifade verdirildi, ajanlaştı-rıldığını belirtmiştir.

Yaşadığımız topraklarda kadın olmak, feodal gericiliğin izlek-le-rini de taşıyan erkek egemen kapitalist zihniyete karşı durmayı zo-runlu kılmaktadır. Bununla birlikte ayrıca milliyetçiliğe ve milita-rizme karşı olmayı da gerektirmektedir. Hiç şüphesiz milliyetçilik ve militarizm sadece Kürt kadınlarının değil, burada bulunan tüm ka-dınların sorunudur. Bugün Kürtleri vuran iktidar ideolojisi yarın hiç sesini çıkarmamış insanları da vurabilir. Bizi kuşatan AKP politikala-rına, bizi kuşatan kapitalist moderniteye, bizi kuşatan militarizme karşı mücadele etmek boynumuzun borcudur.

Somut anlamda bölgedeki politikaları ele alacak olursak bu po-litikaların kadın bedeni, kadın emeği, kadın iradesi üzerinden en açık haliyle uygulandığını görebilmekteyiz.

Fuğuş sektörü devletin denetimi altında her geçen gün sürmekte ve çoğalmaktadır. Özellikle lise çağlarındaki gençlerin fuğuşa sürük-lenmesi organize bir şekilde devam etmekte, internet, park, cafe, gibi toplumsal alanlar herkesin gözü önünde kullanılabilmektedir.

Örneğin Bingöl'de 7000 mevcutlu üniversiteye karşı sadece 2500 kişilik yurt imkanı sağlanmış. Açıkta kalan gençler cemaatçilerin aç-tıkları evlerde, her türlü ihtiyaçları karşılanarak abilik ve ablalık sis-temiyle tanıştırılmakta, böylelikle genç kadınlar toplumsal yaşamdan kendilerini çekerek inziva derecesinde bu evlere kapanmaktadır.

Erken yaşta evliliklere hukuki olarak da toplumsal olarak da ciddi bir müdahale yaşanmamaktadır. Her ne kadar kadın mücadele-siyle evlilik yaşı belli bir orana gelmiş olsa dahi 18 yaş ve altı evlilikler devam etmektedir.

Çok eşlilik dinin bir gereği olarak kapalı tutulmakta, doğal kabul görülmekte ve devlet asla bu kültüre dokunmamaktadır.

Bölgedeki erkeklerce, uzun yıllardır Suriye'den para karşılığı Kürt kadınları getirilmekte, kadınların boyuna, kilosuna, saçına, en-gellilik durumuna göre fiyat biçilmekte ve devlet bu gerçeği bildiği halde müdahale etmemektedir. Sadece Şırnak'ın Silopi ilçesinde 130 kadının bu şekilde getirildiğini biliyoruz. Batman emniyet müdürlü-ğünün basına da yansıyan İçişleri Bakanlığından gelen yazısı üzerine "ilk eş şikayetçi olmadığı sürece bu kadınların Türkiye'de kalmala-rında sakınca yoktur" ibaresi ibret vericidir. Yani sorunun köküne inmekten-se, kadını kadına vurdurma anlayışı yatmaktadır. İlk eş el-

bette şikayetçi olamayacaktır, çünkü onun şikayet sonrası göreceği şiddet vardır, aç ve açıkta kalma riski vardır, ve daha bir çok şiddet biçimi onu bekleyecektir. Suriye'den para karşılığı getirtilen kadınlar diyoruz çünkü kadın merkezlerinin yaptığı çalışmalar sonucunda bu kadınların birçok gerçekten habersiz bir biçimde aileler arası pazarlıklarla getirildiklerini, geldiklerinde dil ve kültür sorunu yaşadıklarını, ayrılmak ve kendi ailelerine dönmek istediklerinde ise çocuklarını alamama tehlikesi yaşadıklarını bilmekteyiz.

Kürt kadınlar olarak kürtaj yasağına karşıyız. Roboski'deki katliamı gizleyen ve özür dahi dilemeyen hükümetin, kadının kendi iradesi olan kürtajı katliam olarak göstermesi ikiye bölünmüş bir göstergesidir. Kadının kendi bedeni üzerinde hiç kimsenin tahakküm kuramayacağını belirtiyoruz. Erdoğan, Batı'da "3 çocuk demiştim ama şimdi 5 çocuk diyorum, benim annemin döneminde çamaşır makinesi, bulaşık makinesi yoktu, şimdi çocuk bakmak daha kolay" derken kadınları nasıl aşağıladığını, kadınların tek görevlerinin anne ve eş olmak olduğunu, kadınların bedeninin kendi politikalarının malzemesi olduğunu görüyoruz. Tabi Batı'da Türk nüfusu çoğalsın diye talimatlar verilirken Fırat'ın doğusunda da Kürt nüfusu çoğalmasın diye kadın iradesi yok sayılarak, yıllarca Türkçe bilmeyen kadınlara doğum kontrol yöntemleri uygulandığını, erkek çocuklarına aşılar yapıldığını gazete arşivlerinde görmekteyiz. Her iki uygulama da bizler açısından kadın iradesini görmeyen erkek egemen zihniyetin sonuçlarıdır. Evet çok çocuk doğurmak kadın bedeni ve hatta kadın yaşamı üzerine ciddi tahribatlar yaratmakta ve kadınları toplumsal yaşamdan soyutlamaktadır. Ancak kadınların kaç çocuk yapacaklarına ya da yapmayacaklarına devletin kendisi değil; kadının kendisi karar vermelidir.

Dünyanın her yerinde olduğu gibi bölgede de yaşanan kadın intiharları ve kadın cinayetlerinin sağlıklı bir verisini toplamakta zorluk yaşanmakta. Gerek emniyet birimlerinin ilgisizliği, gerek hastanelerinin sorumluluklarını yerine getirmemesi kadın intiharlarını gizlemektedir. Öncelikli olarak belirtmek gerekir ki kadın intiharlarının çoğunluğunun aslında cinayet olduğunu ancak balkondan düşme, kendini öldürme, zehirlenme gibi gerekçelerle intihar süsü altında bu cinayetlerin saklandığı gün gibi ortadadır. Bölgedeki kadın intiharlarının temelinde evdeki erkekten görülen şiddet, taciz, tecavüz, yoksulluk, fuhuş, vb. olduğu gibi, savaşta yaşanan psikolojik buhran,

kendi dilini ve kültürünü yaşamda kullanamamanın yansıması olarak da ele almalıyız.

Yaşanan bunca hak ihlallerine, cinayetlere, intiharlara, fuhuşa, ensest vakalarına karşı yerel yönetimlerin ve kadın örgütleri olarak bizlerin üzerine büyük sorumluluk düştüğünü biliyoruz. Bugün bölgede ortak anlayış benimseyen kırka yakın kadın merkezi, kooperatif, dernek bulunmakta. Sorunların çözümü noktasında yerel yönetimlere baskı yapma, politikaları onlarla paylaşıp zorunluluğu kabul ettirmek biz kadınların gücü, örgütlülüğü ve dayanışmasıyla birebir bağlantılıdır. Kadın sorununu ikincil ve sıradan bir vaka olarak gören yaklaşımları mahkûm etmeliyiz. Bölgedeki yerel yönetimlerde cinsiyet kotasından tutalım, şiddet uygulayan erkek personele maaşın eşine aktarımı boyutuyla uygulama yapılması, belediye birimlerinden kadın birimlerine özgün bütçe ayrılması için fiili uygulamalar yapılması ve toplumsal cinsiyet eğitimlerinin tüm kadın ve erkek çalışanlara verilmesi konusunda önemli kararların alınması kadın hareketinin uzun süreli mücadelesi sayesinde olmuştur. Belediyelerde kadın erkek eşitlik komisyonlarının kurulmasıyla birlikte genel politika ve hizmetlerin kadın bakış açısıyla ele alınması ve kadın sorununa yaklaşımın disiplin içinde yürütülmesi boyutuyla önemli kazanımlar sağlanmıştır. Ertelenemez ve üstü kapatılamaz olan bu sorununun çözümü noktasında bizler kadın hareketi olarak yerel yönetimler bazında önemli kazanımlar yakalamış olsak dahi köklü çözüm boyutunda eksiklerimiz hala sürmektedir. Kadına yönelik şiddetten tutalım, cinayetlere, fuhuşa kadar sorunun köklü çözümü radikal kararlaşmalarla mümkün olacaktır. Belediyelere bağlı kadın merkezlerine başvuran ve can güvenliği olmayan kadınların merkezden ayrıldıktan sonra toplumsal yaşama katılımını, istihdam alanlarından faydalanmasını, çocuklarının ve kendisinin eğitim hakkının sağlanmasını da bir sorumluluk olarak görmeliyiz. Kadınlara bir alternatif sunamadığımız merkezlerimiz geçici güvenlik alanları olmaktan öteye gidemezler.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, Bağlar belediyesi ve Mersin Akdeniz belediyesi kadın merkezleri bünyesinde açılan sığınaklara -ki biz buraları özgür yaşam alanlarına çevirmek istiyoruz- sadece can güvenliğini koruma amaçlı değil; kadının iradesinin açığa çıktığı, yeteneklerini kullanabildiği, psikolojik olarak yaşama yeniden katılımını sağlayacak alanlar olması noktasında önemli gelişmelere imza atılmıştır. Ancak açık söylemek gerekir ki sığınak sonrası kadınların

yaşama yeniden katılımı noktasında yerel yönetimler boyutuyla da yeterince sonuç aldığımız söylenemez. Kadınların iş bulma, ev kiralama, sosyal yaşama katılımında destek olma noktaları atölyelerde tartışmamız gereken konulardır.

Cinsiyetçi politikaların yarattığı sonuçları biz kadınlar ortaklaşarak ele aldığımızda önemli farkındalıklar yaratacağız. En eski sömürge olan biz kadınların birbirimizi anlayarak, birbirimizle dostça kucaklaşarak ve sözümüzü eyleme geçirerek özgürlüğü yakalayacağımıza inanıyoruz.

Kürt kadın hareketi olarak özgün örgütlenme, cins bilinciyle mücadeleyi yükseltme, dilimize, kültürümüze, bedenimize, emeğimize sahip çıkma noktasında kararlılığımız sürecektir. Bu mücadelelerin kadınların ortak zeminlerde her fikrin kendisini ifade edebilmesiyle daha büyüyeceğine inancımızı yeniliyoruz.

Dilimiz, dinimiz, rengimiz ne olursa olsun kadın olmaktan kaynaklı farklı farklı ezilmişlikler yaşıyoruz. Bu ezilmişliklerden, bu ölümlerden, bu hiçleştirilmeden kurtulmak için kendi irademizi açığa çıkararak, kadın bilinciyle birlikte hareket edeceğimiz ve toplumsal barışın biz kadınların öncülüğünde gelişeceği inancıyla sizleri selamlıyor; tarihin en zorlu ve en uzun mücadelesinde bizlere başarılar diliyoruz.

yaşasın kadın dayanışması
yaşasın kadın örgütlülüğü
jin jiyan azadi

Gökkuşağı Kadın Derneği

AFETLERDE DEVLETİN MİLLİYETÇİ POLİTİKALARININ YIKICILIĞI VE KADINLAR; VAN DEPREMİ ÖRNEĞİ

Van Depremi Öncesi Durum:

23 Ekim- 9 Kasım depremlerinin yıkıcılığının öncesinde TÜİK 2011 verilerine göre 1.035.418 nüfuslu ilimizin 509.630'unu kadın nüfusu oluşturmaktaydı. LGBT ve trans bireylere yönelik bir veri, Türkiye'nin diğer bölgelerinde olduğu gibi, bulunmamaktadır. Biz Van'da faaliyet gösteren bir örgüt olarak Van'daki diğer örgütlerle beraber ülkede yaşanan savaşın durması, Kürtlere yönelik ayrımcı politikaların son bulması, artık barış ortamının yaşanmasına dair yüzlerce basın açıklaması, etkinlik yaptık ve eylemlerde bulunduk. Her yaşam hakkı ihlalinde her operasyonda her çatışmada bir araya gelerek bu savaşı bitirme kudreti olan muhataplara seslendik. Kürt sorununun çözümüne dair önerilerimizi dile getirdik. Çünkü bölgede hüküm süren asimetrik savaş, ekonomik ve doğal kaynakların tahribatını derinleştirerek bölgede yaşayan insanların özellikle de kadınların sosyal, ekonomik, politik varoluşunu kesintiye uğratmaktadır. Güvenlik sebepleriyle operasyon bölgelerinin gittikçe genişlemesi tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yok olmasını beraberinde getirmiştir. Bunun doğurduğu en yıkıcı sonuç; işsizliğin, göçün ve güvencesiz bir yaşamın kent merkezlerinde baskın hale gelmesidir. Kadının kırsal kesimdeki sosyal, kültürel ve ekonomik dayanaklarından kopartılması, kadını kent merkezlerinde daha güçsüz, işlevsiz ve güvencesiz bir yaşama mahkûm etmektedir. Bugün çoğunluğu Kürtçe konuşan ve kent ölçeğindeki işlere uygun bilgi ve beceriden yoksun olan bu kadınların kamusal yaşamda bir özne haline gelmeleri de elbette zorlaşmaktadır. Bölgedeki kentlerde ana dilde bir kamusal yaşam örgütlenmesinin olmaması, kadının kent hayatına dâhil olmasının bütün yollarını tıkamaktadır. Bankaya gidemeyen, sıra numarası alamayan, ulaşım

şartlarına hâkim olamayan, alışverişi tek başına yapamayan, cezaevindeki çocuğuyla, okuldaki çocuğunun öğretmeniyle konuşamayan bir nevi sessiz ve sağır bir kadın kitlesini doğurmaktadır. Bölgede devlet destekli islamın cemaatler aracılığıyla yürüttüğü sosyal yaşamı örgütlenme politikaları, kadının sırtına patriyarkal yükün yanısıra bir de muhafazakârlık yükünü bindirmektedir. Ayrıca çocuğu dağda veya cezaevinde olan ailelere yönelik soruşturmalar ve gözaltı deneyimleri bireylerin yaşadığı toplumsal travmaları ve devlet korkusunu sürekli canlı tutmaktadır. Hem etnik hem cinsel ayrımcılığa maruz kalan Kürt kadınlarının kendi özerk mücadelelerini oluşturmaları haliyle güçleşmektedir. Kürt sorununu bir güvenlik sorunu olarak görmekten vazgeçmeyen “devlet aklı” ve güvenlik politikaları, kültürel hakların ve bireysel özgürlüklerin gelişiminin önünü sürekli tıkamaktadır. Bölgede askeri ve polisiye birimlerinin yoğun konuşlanmasının yarattığı işgal havası, kesintisiz süren askeri operasyonlar, KCK vb. örgütlenmelerin bahane edilerek legal siyaset yürüten bütün kadroların neredeyse tutuklanması, bölgedeki belediyelerin işlevsiz hale getirilmesi, meydana gelen hukuk ihlalleri 90’ların otoritermilitarist devlet geleneğine dönüldüğünün bariz işaretleridir. Tek fark ‘90’larda muhaliflere yönelik “faili meçhuller” bir tehdit iken AKP iktidarıyla birlikte “kapatma” temel sindirme stratejisi haline gelmiştir. Ayrıca çocuğu dağda veya cezaevinde olan ailelere yönelik soruşturmalar ve gözaltı deneyimleri bireylerin yaşadığı toplumsal travmaları ve devlet korkusunu sürekli canlı tutmaktadır. Ulusal-devlet modelinin merkeziyetçi ve dışlayıcı karakteri, öz-yönetimi geliştirecek her türlü adem-i merkeziyetçi projeyi daha baştan imkansız kılmaktadır. Türkiye’de yaklaşık olarak 20 milyon nüfusa sahip Kürtlerin ulusal dili hala bilinmeyen veya anlaşılmayan dil statüsündedir. Anadilde eğitim ve yerel yönetimlerin yetki alanının genişlemesi talepleri kronikleşmiş bölücülük paranoyasıyla savuşturulmaktadır. Demokratik ve özgürlükçü bir anayasa yapmayı sürekli erteleyen, Avrupa Birliği’ne girme vizyonun-

dan tümüyle vazgeçmiş ve Ortadoğu'da emperyal arzuları sürekli kabaran bir hükümetle karşı karşıyayız. Kürt siyasetinin dillendirdiği barış talepleri devlet katında bütün siyasal güçlerin gelip teslim olması veya biat etmesi koşuluna indirgenmektedir. Kısacası geline aşamada tek devlet, tek millet ve tek vatan ülküsüne sadakatini temel politika haline getiren, milliyetçi ve muhafazakâr tribünlere oynayan, iktidar olma gerekçelerini unutmuş, reformlardan ve çözümden yana olmayan bir politik atmosfer hâkim kılınmıştır. Sorunun ekonomik boyutları da altından kalkılmaz yükler doğurmaktadır.

Feminist, anti militarist ve bağımsız bir kadın örgütü olarak, Kürt kadınlarının yaşadıkları ayrımcılıkları sürekli dillendirdik ve buna karşı mücadele ettik. Ancak bu çabalar karşısında görüyoruz ki ülke içinde nefret söylemlerinin gün geçtikçe artması, ölümlerin çoğalması ile yinelenmektedir. Kamusal hizmet sunumunu, diğer bölgeler ile kıyaslandığında bölgemizde oldukça yetersizdir. Kadınların ve çocukların eğitim, sağlık, sosyo-ekonomik sorunları bu depremde daha da keskinleşti.

Afet Sonrası Kamu Kurumları Arasındaki Kaos:

Van depremi diğer depremler gibi elbette doğaldı. 1999 Marmara Depremi'nden sonra bütün ülke elimiz böğrümüzde olası İstanbul depremini bekledik. Hatta bazı kadınlardan duyduk ki o gün Van'daki depremin bile merkez üssünün İstanbul olacağı düşünülmüş. Bizim "başımıza gelme" olasılığını dahi bilmediğimiz bir şeyi oldukça sert bir şekilde deneyimledik. Akşamında ve ertesindeki günlerde, Van depreminden ziyade olası İstanbul depremi konuşuldu. Van'da deprem oldu ama ya burada da olursa... Evet deprem doğaldı; fakat sonrasında yaşadıklarımız felaketti. Fiziki olarak şehir harap oldu, yüzlerce insan öldü, yüzlercesinin vücudunda araz kaldı, binlerce kişi evsiz kaldı... Bunlar son derece somut, gözle görülebilen sonuçlardı. Gözle görülmeyen ama gözümüze baka baka söylenen yıkımlar da yaşadık. Depremden sonra göçük altındakileri çıkarmak için hiçbir ülkeden "yardım" istemeyen hükümet,

potansiyelini görmek istedi. Hepimiz o potansiyeli gördük. Bir depremde Türkiye Cumhuriyeti Devleti ne denli yeterlidir görmek için Van pilot bölge seçildi, en iyi ihtimalle. Fakat olasılığı daha yüksek olan bir ihtimal de şuydu ki, Kürtler doğal olarak ölüme terk edildi. Bu söylediğimiz bir komplo teorisi gibi gelebilir. Bizler, yıllardır bölgede yaşayan insanlar ölüme ve çaresizliğe nasıl terkedildiğimizi çok yakından gördük. Yardım kamyonları, tırları şehre sokulmadı. Deprem akşamı hiçbir yerde ekmek bulunmazken Yüksekova'dan kamyonlar dolusu ekmek gönderildi, şehre sokulmadı. Sonraki günlerde de bu durum devam etti. Çadırlar ulaşmadı, ulaşan çadırlar adaletsiz dağıtıldı. Aile içi şiddet odaklı bir dernek olarak faaliyet yürütüyoruz 8 yıldır. 23 Ekim gününden önce bir kadının şiddet gördüğünde ne yapmalı, haklarını almak için nerelere başvurmalı, kurumlar görevlerini yapmadığında nasıl politikalar üretmeliyizi çok iyi biliyorduk. Fakat depremden hemen sonra başladığımız çalışmalar sonrasında çok iyi çadır kurmayı, uyku tulumu fermuarı tamir etmeyi, depolarda her bedene, numara göre kıyafet tasniflemeyi, istediğimizi alana kadar dilekçeler yazmayı... öğrendik. Bütün bunları öğrenirken, bunları yapması gerekenlerin türlü hesaplar içerisinde kaybolduklarını gördük. Şu mahalle buna oy vermişti, o sokakta şu kişinin evi vardı, bunun kocası cezaevindeydi, bunun oğlu kırsaldaydı gibi türlü değişkenler "yardım"ların dağıtılmasında öncelik taşıyordu. AFAD, git sana Kürt belediyen yardım etsin'diye kadınları gönderirken, bir yandan da git sana Vanlı depremzede kadınlar derneği'yardım etsin diyebiliyordu. Evet depremden sonra adımız sürekli değişti, kadın derneğinin yanı sıra bu isimlerle de anılır olduk. Yaptığımız şeyin yardım olmadığını, destek ve dayanışma çalışması olduğunu her kadına hissettirdik, vurguladık. Valilik, AFAD bütün "yardım"ları aile çatısı altında yaparken, biz kadınları birey ve hepsinden öte depremzede olarak gördük. Çadırlar dağıtılırken de konteynırlar kurulurken de ve şimdi TOKİ evleri dağıtılırken de aile olmanız gerekmekte. Depremzedelik hak mücadelesinde, aile olmaktan

sonra geliyor. Yalnız, eşi ölmüş, eşinden boşanmış, kimsesi olmayan kadınlar haklarını talep ettikleri kurumlardan, ailen yok mu senin?', 'git ailenin yanında kal onlar sana baksın'sözleriyle uzaklaştırıldılar. Pek çok başvurucumuz "aile" olmadığı için hakları olandan mahrum kaldılar. Sosyal Yardımlaşma Vakfı düzenli olarak gıda, kömür desteği yaptığı hanelere yardımı kesti, Sosyal Hizmetler, şimdiki adıyla Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü engelli ve bakım maaşlarını aksattı. Eski dosyalar kayboldu, yeni kayıtlar yığıldı ve depremzedelikten öte bir mağduriyet yaşanmaya başladı. İnsanlar kurumların önlerinde kimlikleriyle günlerce beklediler. Bizim konteynırımıza gelen her kadın kimliğini uzatarak giriyordu. Al ismimi yaz diyordu. Kendi varlığını, durumunun kanıtını, vatandaşı olduğu ama yok sayıldığı bir ülkenin kimliğiyle kanıtlamaya çalışan o kadınlara hak mücadelelerini bırakmamaları için destek olduk. Vali yardımcısıyla başvurucularımız hakkında konuşmaya gittiğimizde, 'sizin çok zamanınız var herhalde bu kadar hikaye bildiğinize göre', yanıtını aldık. Depremın ardından aylar geçtikten sonra şehirde ardı ardına kurumsal toplantılar yapılmaya başlandı. Her kurum krizi iyi yönetemediğini kabul etti. Fakat bunda bir devletin **milliyetçi, otoriter, ceberut** tutumlarından ziyade, beceriksizliklerini itiraf etme durumu vardı. 10 gün sonra depremin üzerinden tam 1 yıl geçmiş olacak. Fakat şehre baktığınızda, inanların yaşam standardına baktığınızda deprem daha dün olmuş gibi. Depremde babasını, evini, işini kaybeden bir başvurucumuz için hala konteynır, ev mücadelesi veriyoruz. KADAV deprem sonrası rapor hazırlamak için bizleri ve hemen hemen her resmi kurumu ziyaret etti. Her kurum mükemmel çalıştığını beyan etti. AFAD, TOKİ evlerinin bir kısmını yalnız yaşayan kadınlara bağışlayacağını söyledi. Buna gerçekten inanmak istedik. Onlarca yalnız kadın için dilekçeler yazdık. Bunların yarısından fazlası işleme bile alınmadı. Geçtiğimiz günlerdeyse birine cevap geldi; TOKİ konutları hak sahiplerine dağıtılacaktır, boş kalması durumunda da satışa çıkarılacaktır. Bu cümle pek çok şeyin özeti. Hak sahipliği şartına dayanan ve

depremzede olmayı teferruat olarak gören sistem, hiçbir geliri olmayan, gidecek yeri dahi olmayan kadınlardan ev satın almasını bekliyor. Geçtiğimiz günlerde Başbakan Van'ı "büyük usta" olarak ziyarete geldiğinde göçük altından çıkarıldıktan bir gün sonra ölen Yunus'un altın varaklı çerçeveyle o hiç unutamadığımız hali ile AKP İl Başkanı tarafından hediye edildi. Gerekçesi 'başka Yunuslar ölmesin'miş. O sahneyi gören Vanlılar ağlarken, il başkanı ve Başbakan gülüyordu. Demek ki Van depreminin altından başarıyla kalkılmıştı. O fotoğrafa ağlayan bizlerse büyük ihtimalle o göçüğün altında kalmıştık ve gerçekleri göremiyorduk.

Depremin hemen ertesinde ildeki belediyeler, Kaymakamlıklar ve Valilik arasındaki koordinasyonsuzluk, aynı şekilde her birinin sivil toplum örgütleri ile koordinasyonsuzluğa da neden oldu. Valilik, çalışmak isteyen sivil toplum örgütlerinden 'akreditasyon' istedi. Belediye ise resmiyette bir 'akreditasyon' istemese de sadece kendisinin çalışmak istediği örgütler ile çalıştı. Benzer tavırları gösteren Valilik, ilk kurulan çadır kentte kurmak istediğimiz 'Kadın Dayanışma Çadırı'nı kurmamıza izin vermedi, depremden 4 ay sonrasında kurduğumuz kadın ve çocuk çadırlarına yakın konteynır kentten gelen kadınlara 'oraya gitmeyin' telkinlerinde bulundu. Hatta son kurduğumuz yerdeki vaiz ailelere 'çocuklarınızı VAKAD'ın çadırındaki fotoğraf atölyesine göndermeyin. Oraya giden çocuklar kuran kursuna gelmiyorlar' diye çağrılarda bulundular. Bugün bütün konteynır kentlerde Kuran kursları var. Okullar kapanmadan önce kurayla seçilen 20 erkek öğrenci Umre'ye gönderildi. Bu kursların verildiği salonlarda ayrıca toplumsal cinsiyet eğitimleri de veriliyor. Yıllardır bütün kurumlarda bu eğitimin verilmesi gerektiğini vurgulayan bizler, bu haberi aldığımızda temkinli bir şekilde sevindik. Temkinli; çünkü içeriğinin ne olduğunu bilmiyorduk. Sonrasında öğrendik ki bu eğitimler tam da yok etmeye çalıştığımız toplumsal cinsiyet rollerini yeniden üretmeye çalışıyor. Kadının yeri evidir, kadın ailenin namusudur, erkek onu korumakla mükelleftir... gibi hepimizin tüylerini

diken diken edecek şeyler söylenmekte o eğitimlerde. Konteynır kent ve mahallelerde kadınlara farklı bilgilendirme seminerleri sunuyoruz. Bu seminerlerin konularını da yaptığımız alan çalışması sonucunda çıkan sonuçlara göre belirledik. Halk Sağlığı Müdürlüğü'nden belirlediğimiz konuların uzmanlarını talep ettik. Tek şartla kabul ettiler; eğitimler evlerde değil cami veya taziye evlerinde verilecek. Çünkü gidilen evin “terörist” evi olup olmadığını bilmediklerini, gittikleri evde memurlarının ayağının kırılabileceğini ya da başlarına bir şeyin gelebileceğini söylediler. Bu denli bir güvensizlik ve ötekileştirme ortamının olduğu bir yerde bölünmekten korkmanın dile getirilmesi son derece ironik durmakta.

Afet desteklerinin dağıtımındaki adaletsizlik:

Başımıza gelen bu büyük felakete biz kadınlar tüm kadınlık hallerimiz ile yakalandık. Hamile iken, evde çocuk bakarken, rutin pazar günü işlerini yaparken, ütü yaparken veya banyoda çocuklarımızı yıkarken yakalandık. Deprem esnasında sığınakta kalan kadınlar çocuklarını bırakmak zorunda kalarak başka illere nakledildiler. Henüz yaşadığı şiddetin travmasını atlatamadan depremin travmasını yaşadılar. Herkesin kendi derdine düştüğü bu depremde özellikle tek başlarına çocukları ile yaşamaya çalışan kadınlar, toplumun yaratmaya çalıştığı ‘bir erkeğe bağımlı olma’ dayatmasına başkaldırdıkları için tüm erkekler ve sistem tarafından cezalandırıldılar. Yardımlara ulaşmaya çalışırken ‘sen git aileden erkek gelsin’ ‘kocan nerede’ tepkileri ile karşılaştılar. Yardım dağıtımları erkekler tarafından organize edilmişti ve erkeklerle göre koşullar yaratılmıştı. Bir kadın çadır almak için gece yarısına kadar havaalanı kavşağında yüzlerce adamla birlikte bekleyemezdi ki hiçbir kadına rastlamadık biz o yığılmalarda. Ayrıca çadır bekleme işi tüm Vanlılar için çok çetindi. Kamyonların arkasından çocuk bezleri, gıda paketleri, pedler, battaniyeler atıldı. Televizyonlarda bu görüntüler “yağma” başlığı adı altında verildi. İnsanlar kendileri için gönderilen eşyalara ulaşmak için birbirini ezmek durumunda kaldı. Erkekler o sıraların en önündeydi. Kadınlar

ve çocuklar ezilenler arasındaydı. Biz bu duruma ne ortak ne de şahit olmak istediğimizden hiçbir destek paketini bu şekilde ulaştırmadık. Her başvurucu için depomuzda özel paketler hazırladık ve onları ellerimizle teslim ettik. Kamu kurumları erkek gözü ile erkeklere ve özlem içinde oldukları aile çerçevesinde uygulamaları yaptıkları için hizmetleri verirken yalnız, boşanmış, eşi cezaevinde olan, ailede ağır hastalığı olan kadınların özel durumlarını gözetmedi. Biz bu konuda onların duyarlılıklarını artırmaya çalıştık. Kadınlar arabayı kullananın, paketi taşıyanın, telefonu açanın kadın olduğunu görünce hem şaşırıyor hem de sevinliyordu. Kadın başına sen ne yapabilirsin ki cümlesiyle büyüyen bizler için o günler birer kanıt laboratuvarıydı. Neler yapabildiğimizi gördüğümüz her anda biraz daha güçlendik. Her mahalleden çalışmalarımıza gönüllü olan genç kadınlar çıktı. Türkiye’den ve dünyadan yüzlerce gönüllü Van’daki bu feminist afet çalışmasına katıldı. Neredeyse tüm şehirlerden Van’a dayanışma köprüleri kurulmuştu. Kadın dayanışmasının ne demek olduğunu çok yakından gördük.

Deprem süresince “yardım”ların adil olarak dağıtılmaması ve dağıtımdaki koordinasyonsuzluk ve ayrımcılık bizi ‘KİMSE DEN BİRŞEY İSTEMİYORUZ. KADIN DAYANIŞMASI VAR’ dedirtti. Dernek olarak biz de Türkiye’deki kadın örgütleri olarak kendi bağımsız çalışma alanımızı kendimiz oluşturduk. Kadınlardan kadınlara akan bir ağ oluşturduk. Her koliyi kaldırdığımızda, çalan her telefonu açışımızda, her çadırı kurduğumuzda, arabamız bozulduğu zaman her itişimizde, kar altında her üşüdüğümüzde ‘Yaşasın Kadın Dayanışması, Yaşasın Feminist Mücadele’ dedik...

15. KADIN SİĞINAKLARI VE DANIŞMA/DAYANIŞMA MERKEZLERİ KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

“Hayırseverlik”, kadına karşı şiddetle mücadelenin yerine geçirilemez!

Bizler, kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden, şiddetten uzak yeni yaşamlar kurulabilmesi için sığınak ve dayanışma merkezi faaliyeti yürüten kadın örgütlenmeleri ve kadınlar olarak 15. kez biraraya geldik.

Bu yıl Kurultayı; uluslararası sözleşmelere ve yasal düzenlemelere karşın kadına karşı şiddetle mücadele politikalarının hayata geçirilmediği, kadın cinayetlerinin hız kesmediği, kürtaj ve sezeryan düzenlemeleriyle bedenimizin denetim altında tutulmaya çalışıldığı, ailenin güçlendirilmesi gerekçesiyle ev ve aile içindeki geleneksel rollerimizle sınırlanmaya çalışıldığımız, tepkilerini dile getiren kadınların ise göz altına alındığı, tutuklandığı, siyaset yapmamızın engellenmeye çalışıldığı koşullarda gerçekleştirdik. Son olarak İŞTAR’da şiddete maruz kalan kadınlarla dayanışma oluşturan sosyologlar, sosyal çalışmacılar göz altına alındı. Kadınların gizli kalması gereken dosyalarına el kondu. Bu durum dayanışma merkezi ve sığınakların en temel ilkelerine aykırı. **Süreci yakından takip edeceğimizi, Kurultay katılımcıları olarak Mersin’e giderek İŞTAR’lı kadınlarla dayanışma oluşturacağımızı kamuoyuna duyuruyoruz.**

Kamunun yapması gereken hizmetler, kadınlara yükleniyor!

“Aileyi güçlendirme” iddiası, karşılıksız daha çok kadın emeği anlamına geliyor!

Kadını aile içine hapseden ve birey olmaktan çıkaran anlayışlar, şiddete ve fiili eşitsizliklere yol açmakta. Ailenin güçlendirilmesi ile kadının özgürleşmesi ters orantılı. Çünkü ailenin güçlendirilmesi sosyal devletin yapması gereken sorumlulukları yerine getirmesi olarak değil, kadının özel alana hapsedilmesi, bütün varlığının aile içindeki annelik rolüyle tanımlanması olarak belirlemektedir. Bakanlığın adında “kadın” yerine “aile” sözcüğünün tercih edilmesi, kadına karşı şiddetle mücadele yasalarının “ailenin korunması” adı altında çıkarılması, “sığınak” tanımı yerine ısrarla “konukevi” tanımının kullanılması, dizilerde giderek daha çok sayıda kadının aile içinde tanımlanması, bunun dışındaki ilişkilere RTÜK yoluyla müdahale edilmesi kadını değil, aileyi önceleyen anlayışın örnekleridir.

AKP’nin son dönemde yoğunlaşan uygulamalarında örgütlü kadınlara yönelik engellemeler, tutuklamalar, gözaltılar söz konusudur. Bu durum özellikle Kürt kadınların çalıştığı yerlerde kadın çalışmalarının meşruiyetini gölgelemekte, özel alanından zor çıkmış kadınların yeniden güvenli-kutsal ailelerine geri dönmek zorunda kalmaları sonucunu doğurmaktadır.

Aileyi yüceltme ve fetişleştirmeye yönelik muhafazakâr anlayış ile piyasayı fetişleştiren neo-liberal zihniyet birbiriyle uyum içindedir. Kısılan kamu harcamaları ve sosyal politikalar nedeniyle ortaya çıkan boşluk, kadınların ev içinde daha fazla karşılıksız emek harcamaları ile doldurulmaya çalışılmakta. Aynı şey sosyal hizmetler için de geçerli. Bu bakımdan biz kadının örgütlenmelerinin temel işlevinin kamunun vermesi gereken hizmetlerin tarafımızdan gerçekleştirilmesi olmadığı bilinmelidir. Bizler, çalışmalarımızı, kamu kurumlarının uyguladığı politikaların ve hizmetlerin kadından yana bir bakış açısı ile izlenmesi, kamuoyunda bununla ilgili farkındalık yaratılması, kadınların özgürleşmesi mücadelesinin güçlenmesi yönünde sürdürmeyi hedefliyoruz.

Konukeyi değil SIğINAK!

Kadına karşı şiddetle m¼cadelenin en ¼nemli araçları durumundaki danışma merkezi ve sığınaklarda da birey olarak kadını değil, kadının aile içindeki geleneksel konumunu korumaya çalışan bir yaklaşım g¼r¼yoruz. Yasa ve y¼netmeliklerde ısrarla sığınak yerine “konukeyi” s¼zc¼ę¼n¼n tercih edilmesi bu yaklaşımın devam edeceğinin g¼stergesi. Aile Danışma Merkezleri ve karakoldan başlayarak şiddet g¼ren kadının başvurduğu t¼m birimlerde uzlaştırma ve arabuluculuk yapılmakta. şiddet uygulayan erkekle şiddete maruz kalan kadın arasında aile birliğini devam ettirme adına yapılmaya çalışılan uzlaştırma ve arabuluculuk, kadın cinayetlerine davetiye çıkarmakta. Bu bakımdan zaman geçirmeksizin sonlandırılmalı!

Kadınlar yaşadıkları erkek şiddeti ile baş etmeye çalışırken, kaldıkları sığınaklarda bağımsız bir yaşam kurabilmeleri y¼n¼nde destek bulamıyorlar. Yol paraları, ev kiralari karşılanamıyor, maddi destek için aylarca beklemek zorunda kalıyorlar. Kendilerine sosyal, psikolojik ve hukuki destek sağlamak yerine aile irşat b¼rolari gibi devlete bağlı çeşitli kurumlarda aile danışmanlığı adı altında sabırlı olmaları, kocalarını hoş tutmaları salık veriliyor. Ara kurumları aşıp az sayıdaki sığınağa ulaşabilen kadınlar ise personel sayısının yetersizliği, b¼te yokluğu gibi nedenlerle, hukuki desteklere ulaşamamakta, haklarını kullanamamakta. Hizmetlerde s¼reklilik ve yaygınlık sağlanamıyor. Uygulamalar illere g¼re farklılaşıyor. Çaresiz kalan kadınların tekrar şiddet ortamına geri d¼nmesi bile s¼z konusu. Bizler bu alanda m¼cadele eden, politika yapan ve ¼nemli bir birikim oluşturan kadınlar olarak; “sığınak” adının kullanılması, sığınakların kadınların misafir edildiği yerler olarak değil, şiddetle m¼cadele amacıyla kadınların ve çocukların g¼lendięi alanlar olarak değerlendirilmesini vazgemeksizin savunacağız.

Sığınaklar için y¼r¼tt¼ę¼m¼z m¼cadele aynı zamanda sığınakta kalmayan kadınların destek alabilecekleri mekanizma-

ların güçlendirilmesine de yöneliktir. Bu bakımdan danışma merkezleri hayati önem taşımakta. Belediyeler tarafından yürütülen danışma merkezlerinin bir bölümü hükümetle aynı siyasi düşüncede olmadıkları için finansal sıkıntılar yaşamakta, hatta soruşturmaya, güvenlik güçlerinin baskısına maruz kalmaktadır. Kalkınma ajansları aracılığıyla kadına karşı şiddetle mücadelede kullanılması gereken fonların dağıtımında da partizan yaklaşımların sürdürüldüğüne tanık olmaktayız. Süreçlerin şeffaf ilerlememesi, değerlendircilerin cinsiyet ayrımcılığına duyarlılıklarının bulunmaması, değerlendirme kriterlerinin muğlâk olması bu kaynakların kadın ve çocuklar için kullanımını engellemektedir. Oysa kadına karşı şiddetle mücadelede en önemli konulardan biri bütçedir. Kaynakların doğru kullanılmaması nedeniyle kadınların şiddetten uzak alternatifler oluşturabilmeleri için büyük önem taşıyan kreşler açılmamakta, sığınaklarda kalan kadınların adli yardım talebi bile red edilmektedir. **Bütün bunlardan hareketle yetkililere kaynakların kadına karşı şiddetle mücadelede kullanılması gerektiğini bir kez daha hatırlatıyoruz.**

Bizler, bu alanda mücadele eden kadınlar olarak kadına karşı şiddeti toplumsal cinsiyet temelinde ele alan bir yaklaşımla izleme ve olumlu örneklerin yaygınlaşmasını sağlamak üzere bir iletişim ağı oluşturuyoruz. Bu iletişim ağı aracılığıyla deneyim paylaşımlarını artırmayı ve dayanışmamızı güçlendirmeyi hedefliyoruz.

Yasalar politik engellere takılıyor

Yasal düzlemdeki değişimlere rağmen, uygulanan liberal muhafazakâr politikaların sonucunda kazanımlarımızın hayata geçirilemediğini görüyoruz. İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı yasaya rağmen, sığınak sayısı yetersiz, sığınaklarda kalan kadınlar maddi destek alamıyor, görevliler yasaları bilmiyor ya da cinsiyetçi yaklaşımları nedeniyle koruma tedbirine karar verip uygulamıyorlar.

6284 sayılı yasanın yapım aşamasında kadın örgütlerinin talepleri yasada tam olarak yer almadığı gibi, esastan itiraz ettikleri birçok düzenleme yasa kapsamına alındı. Bütün bu aksaklıklar yasanın hâlihazırda uygulanmasında da pek çok sorunu beraberinde getiriyor. SHÇEK'lerin idari yapısının değiştirilmesi sonucu sığınaklara başvuru süreci de değişti. Uygulamada, sığınak talep eden kadınların sığınağa yerleştirilmesi ancak polis aracılığıyla gerçekleşiyor. İlk başvuru merkezlerinin acilen yapılandırılmasına, kadına karşı şiddetle mücadelede görevli personelin meslek içi eğitimlerinin gerçekleştirilmesine, belediye ve kadın örgütlerine bağlı danışma merkezlerinin şiddet başvurularının yaygınlığı göz önünde bulundurularak devamlılığının sağlanmasına, varolan çalışmaların güçlendirilmesine ihtiyaç bulunuyor. **6284 sayılı yasada görevlendirilen, kolluk, mülki amir, hakim ve savcılar başta olmak üzere şiddete maruz kalan kadınların iletişime geçebileceği kamu personelinin yasada da belirtildiği gibi toplumsal cinsiyet eşitliği, kadının insan hakları eğitimlerini alması konusunda Bakanlığa görevi çağırıyoruz.** Bu hizmetlerin yerine getirilebilmesi için de Bakanlığın **Kadın ve Eşitlik Bakanlığı** adıyla yapılandırılması ve yeterli bütçenin ayrılması gerekliliğini bir kez daha vurguluyoruz.

Kadın örgütlenmelerinin yasa yapım sürecinde defalarca Bakanlığa sunmuş oldukları yasa önerilerinde yer alan Şiddet Önleme İzleme ve Eşgüdüm Merkezleri ile yasalaşan ve yakın zamanda kurulması planlanan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri idari, uygulama ve perspektif açısından birbirinden farklı yapılardır. Bu merkezlerin kadın örgütlenmelerinin önerdiği hali ile yasal düzenlemeye geçirilmesine ve uygulamaya konulmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Mevcut durumda bu merkezler, pilot uygulamada da görüldüğü gibi kadın örgütlenmelerine, belediyelere ve kamuya ait tüm sığınaklarda fazlasıyla müdahaleci ve denetleyici olabilecek şekilde yapılandırılmıştır. Oysa kadına karşı şiddetle mücadelede yer alan bağımsız kadın örgütlerinden yerel yönetimlere kadar koruma ve

destek mekanizmaları birbirinden farklı özelliklere sahiptir. Çıkarılacak yönetmelik bunu dikkate almalı, uluslararası standartların dışında belediye ve kadın örgütleri bünyesindeki koruma ve destek mekanizmalarını kontrol ve müdahalelerle işlevsiz kılmaya dönük bir misyon yüklenmemelidir.

Cinsel şiddet mağduru kadınlar yalnızlaştırılıyor

Kadın örgütlenmeleri ve feministlerin izledikleri tecavüz davalarında da ortaya çıktığı gibi cinsel şiddete uğrayan kadınlar yalnızlaştırılmakta, kamusal ve özel alan desteği alamamakta, bu nedenle de dava süreçleri ya hiç başlamamakta ya da kesintiye uğramaktadır. Cinsel şiddet suçunun kapalı alan suçu olması, tanık ve çoğu zaman fiziksel delil de bulunmamasından dolayı adil bir yargılama gerçekleşmemekte, davalar genellikle şiddeti uygulayan erkeğin beraat etmesiyle sonuçlanmaktadır. Cinsel şiddet suçlarında delil toplanmasından, dava sürecine kadar her aşamada ortaya çıkan cinsiyetçi yaklaşımlara derhal son verilmelidir.

Kadın örgütlenmeleri ve feministler olarak izlemekte olduğumuz cinsel istismarı da kapsayan kadına karşı şiddet davalarında “kadının beyanı esastır” ilkesinin hukuk literatüründe de yer almasını sağlayacak şekilde geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. **Bu bakımdan izleme mekanizmalarımızı ve feminist hukuk yaklaşımlarını tartışabileceğimiz bir etkinlik gerçekleştirmeyi gündemimize almış bulunuyoruz.**

Göçmen kadınlar katmanlı şiddet ve ayrımcılık yaşıyor

İnsan ticareti mağduru kadınlar dışında göçmen ve sığınmacı kadınların yaşamakta olduğu şiddet ve ayrımcılık gündeme getirilememektedir. İnsan ticareti mağduru kadınlara verilen destek de sığınakla sınırlı kalmakta, uzun vadeli çözümler sunulamamaktadır. Uydu kentlere yönlendirilen göçmen kadınlarla ilgili danışma merkezlerine herhangi bir bilgi verilmemektedir. Oysa Suriye’deki iç çatışmalar nedeniyle Tür-

kiye'ye sığınan kadınların cinsel tacizlere maruz kaldıkları, kız çocuklarının para karşılığı evlendirildikleri yönünde özellikle dış basında pek çok haber yer almaktadır. Kamplarda kalan kadınların yaşadıkları şiddetle ilgili gerektiğinde ulaşabilecekleri şekilde destek hizmetleri alamamaları önemli bir sorundur.

TALEPLERİMİZ

1. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nı kadın haklarının savunusu açısından yeterli bulmuyoruz; Kadın ve Eşitlik Bakanlığı kurulmasını ve yeterli bütçesinin sağlanmasını talep ediyoruz.

2. Kadınların destek mekanizmalarına ve haklarının bilgisine erişimleri kolaylaştırılmalıdır. Destek birimleri, ulaşımı rahat yerlerde açılmalı, müracaat birimleri oluşturulmalı, verilen hizmetler kadınların sık sık başvurdukları muhtarlık, hastane, sağlık ocağı gibi merkezlerde ilan panoları aracılığıyla duyurulmalıdır.

3. Kadına karşı şiddetle mücadele amacıyla çıkarılmış 6284 sayılı yasa ve İstanbul Sözleşmesi gibi yasal düzenlemeler uygulayıcıların bunları bilmemesi, buna yönelik meslek içi eğitimlerin yetersizliği, diğer yasalarla uyumlu olmalarının göz ardı edilmesi gibi nedenlerle uygulanamamaktadır. Örneğin 6284 sayılı yasada yer alan, şiddete uğrayan kadın ve çocukların nüfus bilgilerinin karartılması, Nüfus Yasası ile çeliştiği gerekçesiyle uygulanamamaktadır.

- Kadına karşı şiddetle mücadelede yasal düzenlemelerin sorumlu kıldığı birimler ve bu birimlerde çalışan emniyet, hukuk, sosyal hizmet, sağlık vb. görevlilerin meslek içi eğitimleri –ayrımcılık ve toplumsal cinsiyet eşitliğini de kapsayacak şekilde– gerçekleştirilmelidir.

- Yasalar ve uygulama arasında tutarlılık göz önünde bulundurulmalı, kadınlar açısından fiili adalet sağlanmalıdır.

4. Akdeniz Belediyesi İhtar Kadın Danışmanlık Merkezi gönüllüsü kadınların tutuklanması, kadınların siyaset yapmasını engelleme girişimlerinin bir örneğidir. Antalya Kadın Da-

yanışma Derneği gönüllüleri ve Mor Çatı kurucularından Canan Arın'ın gözaltına alınması, feminist kadınların ifade özgürlüklerinin açıkça yok edilme girişimidir. Kadına karşı şiddetin sonlanması, kadın erkek eşitliğinin hayata geçirilmesi için mücadele eden kadınlara baskı uygulama politikalarına derhal son verilmelidir.

5. Yasaların uygulanmasının izlenebilmesi için yerel yönetimler destekli kurumsal yapılara ihtiyaç bulunmaktadır. Yerel uygulamalar aracılığıyla kadın sorunlarının yerinde tespiti, yasaların uygulanabilirliğinin gözlenmesi mümkün olacaktır. İzleme faaliyeti yürütecek yerel kuruluşların, var olan toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine duyarlı ve bağımsız kadın örgütlenmeleri ile işbirliği gerçekleştirmeleri sağlanmalıdır.

6. Sığınak kuralları, burada kalan kadınların güçlenmesinin önünde engel oluşturmayacak ve aynı zamanda sığınakta çalışan kadınların çalışmasını zorlaştırmayacak biçimde düzenlenmelidir.

7. Sığınaklardaki çocuklar birey kabul edilmeli ve sığınaklar onların ihtiyaçlarını karşılayacak donanıma sahip bulunmalı, onlar için bir sosyal çalışmacı bulunmalıdır.

8. Sığınak ve danışma merkezlerinde verilmekte olan hizmetlerin sürekliliği ve kadınlarla çocukları güçlendirici nitelikte olması sağlanmalıdır.

9. Sığınak, şiddete müdahale merkezi, danışma merkezi gibi birimlerde görevlendirilecek idari kadro, kademe gözetilmeksizin toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı ve deneyimli kadın meslek elemanları arasından belirlenmelidir. Çalışanların 7 haftalık yıllık izin kullanımı sağlanmalı, belli aralıklarla süpervizyon yapılmalı, ihtiyaç halinde travma, kriz yönetimi gibi konularda eğitim olanakları yaratılmalıdır.

10. Yerel yönetimler bünyesindeki sığınakların Sağlık Müdürlüğü, Kültür Müdürlüğü, Sosyal İşler Müdürlüğü gibi müdürlüklere bağlı olması sorun yaratmaktadır. Sığınak, danışma merkezi, eşitlik birimi gibi yapıları birleştirecek toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine duyarlı bir bakış açısı ile faaliyet yü-

rütecek, yetkili bir birime ihtiyaç bulunmaktadır. Bu birimde görev alanların kadın olması ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine duyarlı bir bakış açısına sahip bulunması gereklidir.

11.Sığınaklarda kalan ya da yaşadığı şiddet nedeniyle dayanışma merkezlerine başvuran kadınlara Bakanlık ve yerel yönetimler bünyesindeki kimi işlerle ilgili kota ayrılmalı, öncelik tanınmalıdır.

12.Kadına karşı şiddetle mücadelenin bütüncül olması gerektiği yaklaşımından hareketle kurumlar arasında koordinasyon sağlanmalı, destek almak isteyen kadınların kurumlar aracılığıyla yeniden mağdur edilmesi engellenmelidir.

13.Çocuklarla ilgili davalarda olduğu gibi kadınlarla ilgili davalarda da avukat hakkının mutlaka kullanılması sağlanmalıdır.

14.Destek alan kadınların ve bilgilerinin gizli kalması gerekliliğinden hareketle sığınaklar ve kadın da(y)anışma merkezleri hakkında yapılacak soruşturmaların izne bağlı olması, soruşturma ve incelemenin destek almakta olan kadınların hassasiyetlerinin gözetilerek yapılması sağlanmalıdır.

15.Toplumsal cinsiyet duyarlılığına sahip medyanın güçlendirilmesi sağlanmalıdır.

16.Sığınak ve danışma merkezlerinin faaliyetleri bütçe sorununu nedeniyle sınırlanmaktadır. Kadına karşı şiddetle mücadelede önemli bir rol üstlenmiş olan bu yapılara, destek alan kadın ve çocukların güçlenmesini sağlayacak şekilde kaynak sağlanmalı, bütçe artırımına gidilmeli, ihtiyaç halinde kullanabilecekleri ek kaynaklar oluşturulmalı, eğitimli personel açığı giderilmelidir.

17.Cinsel suçlarla ilgili yargılamalarda kadının beyanı esas alınmalı, kadının mağduriyetinin önlenmesi ve hukuksal sürecin uzamaması için kadına tek kapıdan “sağlık desteği ve adli süreç takibinin yapılacağı” savcının, polisin, meslek elemanlarının vb. uzmanların bulunduğu 7 / 24 hizmet verecek Cinsel Kriz Merkezleri açılmalıdır.

18.Belediye Yasası’nda yer alan 50 bin nüfuslu belediyele-

rin sığınak açmasını öngören madde, yeni Büyükşehir Yasa Tasarısı ile 100 bin kişiye çıkarılmak istenmektedir. Günde 5 kadının erkek şiddeti nedeniyle öldürüldüğü Türkiye’de bu sayı kabul edilemez; ayrıca uluslararası standartların da çok altındadır. Sığınak sayısı artırılmalı, sığınaklar kadın ve çocukların güçlenebilecekleri şekilde donatılmalı, sığınakta kalmayan ancak şiddete maruz kalan kadınlar için de destekleyici sosyal politikalar oluşturulmalıdır.

19. Yerel yönetimlere bağlı kadın çalışmalarının, kadınların ücretsiz emeği üzerinden değersizleştirilmesine ve göz ardı edilmesine izin verilmemelidir. Bu kurumlardaki çalışmaların kamu görevi olduğu göz ardı edilmeden, gönüllü olarak çalışan kadınlar için kaynak ayrılmalıdır.

20. Suriye’den gelen sığınmacı kadınların durumu, bir kez daha savaşlardan en çok etkilenen kesimlerin başında kadınların geldiğini ortaya koymuştur. Sınır ötesi şiddet vakalarıyla mücadele etmek için yasal düzenlemelere ve kaldıkları yerlerde şiddet yaşayan göçmen kadınların danışabilecekleri, kalabilecekleri çevirmen ihtiyacının karşılandığı, toplumsal cinsiyet duyarlılığına sahip görevlilerin çalıştığı merkezlere ihtiyaç duyulmaktadır.

**STARGEH Û ŞÊWIRÎN/ENCAMA
DAXWUYANNAMEYA NAVENDÊN
PIŞTGIRIYÊN QÛRÛLTAYÊ**

“Xêrxwazî” nakeve cihê tekoşîna şîddeta li hember jinê!

Em, tekoşîna xwe li hember şîddeta ku li ser jinê tê kirin dikin, ji bo ku ji şîddetê dûr jiyânên nû bên jiyandin em jinên ku birêxistinî û ji bo stargeh û navendên piştgiriye pêş de bibin, ev 15. Care ku em tên gel hev.

Kûrûltayîya îsalîn; Bi sazîkirinê qanûnî û bi peyman dayînê navneteweyî ev polîtîkayên ku li hember şîddeta li ser jinê tê kirin derbasî jiyânê nehatiye kirin, ku kuştina jinê zêde buye, sazîkirinê wan yê li ser kurtaj û sezeryanê ku dixwazin laşên me bigirin bin qontrola xwe, bi hincetên xurtîkirina malbatî dixwazin bi rolên me yê kevnepî me di nav malê de bi sînor bikin. Jinên ku bertekên xwe tînin ziman têne girtin, dikevin binê çav û dibin şertên ku siyaseta-kirina me tê asteng kirin me kûrûltayîya xwe bi pêk anî. Ya herî dawî jî xebatkarên civakî û civaknasên ÎŞTARê xwestin alîkariya jinên ku şîddetê dîtine bikin, ew jî ji alî dewletê ve hatin bin çav kirin. Dosyayên jinan yê ku divê veşartî bi ma dewletê dest da ser. Ev rewşahanê li dijî rêbazên bingeîn yê stargehan û navendên piştgiriyan e. Em beşdarvanên kûrûltayê, emê vê pêvajoyê ji nêz de bişopînin û emê herin Mersînê bi jinê ÎŞTARê re hevdişînek bikin û bi hev re di nav şewirîna bin û emê vaxê jî bi raya giştî bidin ragihandin.

Ew xizmetên ku divê kamû bike, wê xizmetê jî didin ser milên jina.

Bi îddea kirina “Xurtîkirina malbatî” dixwazin ku keda jinê bê qîmet bikin!

Ew ferasetên ku dixwaze jinê ji takekesî derxe û jinê di nava malê de heps bike, ev tişt jî dibe sebeba newekheviyê û şîddetê. Xurtîkirina malbatî û azadîkirina jinê jî hev re ters dikeve. Çimkî dewleta civakî ne berpirsiyerê ku dikeve ser milê xwe bîne cîh, bi xurtîkirina malbatî dixwaze jinê di nav malê de bi temamî hebûna wê, wê heps bike rolê dêtiyê lê bike. Di bin navê Wezaretê de bikaranîna di cihê peyva “jinê” de ku peyva malbat bi kar tînin, ew

qanûnên ku tekoşîna şîddeta li hember jinê dide, di bin navê “parastina malbatan” ji cihê peyva “stargeh” bi teqezî bi kar anîna peyva “mêvanxane” &ucir c; bi pirî rêze filma jî jinan hîn zêde di nav malê de heps dike. Mudaxaleyên bi riya RUTUK’ê jî dide nîşandin ku qîmetê didin malbat nadin jinê.

Di van demên paşî de kirinên AKP’ê li ser jinên bi hêzin. Li hember van jinan dewleta AKP’ê astengiya derdixe, wan digire binê çav û wan davêje girtîgeha. Ev rewşa hanê bi taybetî li ser jinên Kurt yên ku di nav kar û xebatandane dixwazin kar û xebatên wan lekedar bikin, jinên ku bi zor ji nav zahmetiyên malbat de derketine dixwazin dîsa wan dagerînîn nav wan zor û zahmetiyan. Ew feraseta mûhafa-zakar ku malbat mezindike û pûtperest dike, wek bîrûbaweriya pûtperest kirina neo-lîberal e. Ew valahiyên ku bi sedema polîtîkayên civakî û bi kêmkirina xerçkirina pera yên kamuyê derketiye holê, dixwazin jinên ku di nav malê de zêde kedê dibin û bêgerew dix ebitin van valahiyan tije bikin. Eynî tişt ji bu xizmetên civakî jî derbas dibe. Ji ber vê yekê ev xizmetên ku divê kamû bide, ne ji alî me jinên bi rêxistin ve tên rastkirin. Em kar û xebatên xwe li hem-ber poîtîka û xebatên ku saziyên kamuyê dikin û em li hember wê nêrîna wanin ku li ser jinê tê şopandin. Armanca me ewe ku raya gîştî cûdahiyek bike nava vê yekê û ji bu azadkirina jinan em bixwazin ew jî xurtahiyek bidin vê tekoşîna me.

Mêvangeh na STARGEH!

Stargeh û Navendên Şewirîn ji bo şîddeta li hember jinê kwek amûrekî ye. Nêzikahiya AKP’ê ne ewe ku jinê biparêze, nêzikahiya wî ewe ku bi kevneşopîyan jinan di mal de heps bike. Ji xwe li gorî bîr û baweriyên wan û li gorî qanûnên wan ê ku di cihê peyva Stargehê de bi teqezî peyva Mêvangeh bi kar tînin, ew nêzikahiya wan a qirêj ku li hemder jinê didome dide ber çavan. Bi vî awayê jinên ku şîddetê dibînin wextê ku serî li qereqolan an jî li Navendên şewirîn yên malbatî didin, wan dîsa li hev tînin û wan dişînin ber zilma mêran. Wextê ku jin bi şîddeta mêran re rû bir û dimîne, ji bo ku malb at ji hev belav ne dixwazin wan li hev bînin û ev jî dibe sedemê kuştina jinê. Divê ev yek di demek nêz de bi dawî bibe!

Jinên ku dixwazin bi şîddeta mêran re serî derkevin, di stargehên ku têde dimînin alîkariyek ku bixwazin jiyaneke serbixwe bijîn nabînin. Ne kirya xaniyên wan ne jî heqê riya wan nayê pêşwazîkirin, ji aliyê maddê de bi mehan li benda alîkariyê dimînin. Ji bo ku ji aliyê civakî, dêrûnî û hiqûqî de alîkariyê bidin wan, di cihê wî de di buro û saziyên kû girêdahiyê dewletêne, di bin navê şewirmendiya malbatî de wan hînê sebrê dikin û ji wan re dibêjin dilê mêrên xwe xweş bigirin. Jinên ku bi awayekî xwe davêjin stargehan, ji ber hejmara kêmasiyên xebetkaran û ji tinebûna butçeyê ew mafê xwe yê hiqûqî nikarin biparêzin. Xizmetên wan li gorî bajaran diguhirin. Ew jî tê wê wateyê ku tu derfetên wan jinan tune, jin dîsa dadigerin nav şîddetê. Em jinên ku siyaseta medar, tekoşer û têr û tijene dibêjin Stargeh cihê mêvanderiyê nîne. Armanca me ewe ku jin û zarokên şîddetê dibînin em wan biparêzin û wan bi hêz bikin.

Tekoşîna ku em ji bo Stargehan didin, ji bilî ku jinên di stargehan de dijîn, ji bo jinên din jî ku alîkarî bigirin û bi hêz bibin wek mekanîzmayeke girîng e. Ji ber vê yekê navendên me yê şewirîn ji bo me gelek girîngin. Navendên me yê şewirîn ku ji aliyê şaredariyan tînin meşandin qismek ji wan ku nêrîna wan a siyasî û ya dewletê ne wek heve, pirî caran jî wan ji aliyê butçeyê ve dikin tengasiyê, ji aliyê hêzên ewlehiyê de tînin girtin û tînin lêpirsîn. Em dibînin şahit ku di belavkirina fonan de bi riya ajansên pêşketî ji bo jinên ku li li hember şîddetê tekoşîn dikin bi nêzîkahiyek partîzanî nêz dibînin. Ji bo ku pêvajoya zelal bi pêş de neçe, ew kesên ku nixandî dikin hestiyariya zayendiyê bi wan re tune. Lê belê ji bo tekoşîna şîddeta li hember jinê ji mijarên herî girîng yek jê jî butçe ye. Butçeya heyî ji berk u rast nayê bikaranîn, kreş nayê vekirin. Ew jinên ku di stargehan de dimînin daxwazên wan yê edlî jî tînin redkirin. Ji ber vê yekê em li bîra rayedara dixin ku wê butçeyê ji bo tekoşîna li hember şîddeta li ser jinê bê bi kar anîn. Em jinên ku di vî warê de tekoşînê dikin, ji bo ku şîddeta li hember jinê tê kirin, bi nêzîkahiyek di bingeha zayenda civakî de bidin dest, bişopî; nînin û bi mînakên erênî bi pêş de bibînin. Emê toreke bi ragîhan bi pêk bînin. Armanca me ewe ku em parvekirina xwe ya bi tecrûbe zêde bikin, piştgiriya xwe bi hêz bikin û bi raya tora ragîhandî em parve bikin.

Qanûn li astengiya polîtîk dielîqe

Li gel guhirînên qanunan, em dibînin ku di pêk anînên polîtîkayên kewneperest yê rêberal de destkeftiyên me derbasî jiyanê nakin. Li gel Peymandayina Stenbolê û li gorî qanûna hejmardar ya 6284 de hejmara stargehan kêmin, jinên ku li stargehan dimînin alîkariyê nabînin, peywirdar qanûnan nizanin, ji ber nêzikatiya wan ya zayendiyê biryara parastinê didin, lê naparêzin. Daxwazên jinên bi rêxistin di qanûna bi hejmardara 6254 de wek ku tev cih negire, ew tiştên ku me îtîraz kiriye jî pirî wan bi qanûn kirine. Bi karanîna van qanûnan jî ji ber ku kêmasî têde hene pirî caran pisgirêk dertên holê. Ji ber guhirînen avahiyê îdarî ya SHÇEK ê pêvajoya serîlêdana stargehan jî guhirîn. Di kirinêde yê ku daxwazên wanê stargehê hene, bi cih kirina vana bi raya polîsan pêktînin. Navendên ku pêşî serî lê tê xistin divê acîl bê veavakirin, ew personelên ku di tekoşîna li hemder şiddeta li ser jinêde peywirdarin divê di perwerdehiyên nav pîşeyan de bîr perwerdekirin û navendên şewirîn ku girêdayiyê şaredarî û jinên bi rêxistinîna pêdivî pê heye ku kar û xebatên wan bigirin ber çav û wan bi hêz bikin. Em di serîde bang li Bazbend, Fermandarê Mulkî, Dadger, Dozger ku ji aliyê qanûna 6284 de hatine peywirdarkirin û tevî personelên qamuyê ji bo jinên ku bi şiddetê re rû bir û dimînin re bikevin ragihanê li gor ku qanûn jî diyar kiriye ji bo ku perwerdehiyên wekheviya zayendiya civakî, em bang li wezaretê dikin. Ji bo ku van xizmetan bîr cih wezaret di bin navê Wezaretê Wekhevî û Jinê de divê bê veavakirin ê butçeyekî baş bê veqetandin.

Jinên bi rêxistin di pêvajoya avakirina qanûnan de pirî caran pêşniyazên xwe pêşkeşî wezaretê kirin, şopandin û pêşgirtina şiddetê ku bi qanûnî buye û di demeke nêzde navendên şopandin û piştgirtina şiddetê ku ji bo avakirina wî planan dikin. Ji aliyê îdarî ve jî ji hev gelek cudane. Divan navenda de pêdivî bi pêşniyazên jinên bi rêxistin heye ku sazkerinên qanûnî bişopînin. Di rewşa heyî de navend wek ku dişopandina pîlot de jî xwuya dike, zêde mudexale, qontrol li ser jinên bi rêxistin, şaredarî û stargehên ku aîdê qanûnaye dikin. Lê belê jinên ku tekoşînê li hember şiddeta li ser jinê didin, ji jinên bi rêxistin heta rêveberiya herêmî taybetiya mekanîzmayên wan ji hêla alîkariyê û ji hêla

muhafezekirinê de ji hev cudane. Divê bi derxistina rêvebirinê de mudaxelayên li ser rêxistinên jinê û şaredariyan bîn rakirin.

Jinên ku dibin maxdûrê şiddeta cînsî tên bitenê kirin

Di dozên tecawiza yên ku ji aliyê femînîst û rêxistinên jinan ve tê şopandin de derdikeve holê ku jinên bi şiddeta cînsî re rû bi rû mane hatine bitenêkirin û nikarin alîkariya taybet û gelenperî bigirin, ji ber vê yekê pêvajoya dozê ya qet dest pê nake yan jî pirî caran tê birîn. Ji ber ku sûcê şiddeta cînsî sûcê cihê veşartîye, pirî caran jî ji bo ku di canê wê de delîl nayê dîtîn û şahid tune ye dazandinekî adîl nayê kirin. Pirî caran jî mêren ku li ser jinê şiddetê dikin tene beraatkin. Divê di pêvajoya dozê de delîlan bidin hev & ucirc; dawî li wê zihniyeta cînsî bînin.

Em pêdivî bi îlka ku dibêje “beyana jinê esase” dibînin. Wek dozên ku îstîsmara cînsî û şiddeta li hember jinê jî digire nava xwe divê di hûqûka Lîberaturel de cih bigire.

Jinên koçber qat bi qat şiddetê dibînin û wekhevîyê naîn

Ji bilî jinên ku maxdûrên ticareta mirovanin, jinên ku koçber bûne û bi şiddetê re rû bir û mane, wan naîn rojevê. Ji ber ku şerê di nav Suriyeyê de di qewime, jinên ku xwe avêtine Turkiyê bi tacîz û tecawiza re rû bir û mane. Di çapemeniya devre de gelek girt ku ji bo pera keçikên biçûk zewicandine. Jinên ku di qampa de dijîn, ji ber şiddeta li ser wan ku tu xebatek nayê kirin jî ji bo jinan pisgirêken gelek girîngin.

DAXWAZÊN ME

1. Em Wezaretê Polîtîkayê yên Malbatî û Civakî ji aliyên mafên jinê de em şareza nabînin; daxwaze me ewe ku wezaretê wekhevî û jinê bê avakirin û butçekî şareza bê peyda kirin.

2. Divê ku mekanîzmayên alîkariyên jinan û gihandina zanîtiya mafê jinê rehet bibe. Divê navendên alîkariyê li cihê ragihandina wî rehet bîn vekirin, navendên serîlêdanê bîn çêkirin, xizmetên ku tên dayîn li cihê ku jin serî lê didin her wekî Binkeya Tenduristî, mûxtarî û li nexweşxaneyan bi riya panoyên îlanan ve bîn îlankirin.

3. Armanca qanûna bi hejmardara 6284 a ku ji bo tekoşîna li hember şiddeta li ser jinê hatiye lidarxistin û her wekî Peymandayîna Stenbolê ku bi qanûnî hatine saz kirin nayên zanîn, ji ber kêmasiyên perwerdehî yên meslekî ku bi van re girêdayîye li

gor qanûnan nayê şopandin.

. Navendên ku di sazkirina qanûnên li hember şiddeta li ser jinê wek peywirdar tên dîtin, peywirdarên wek ewlehî, huqûk, xizmetên civakî, tendurîstî hwd. perwerdehiyên nav meslekî û wekheviya zayenda civakî divê pêk bînin.

. Divê hevgirtina di navbera şopandin û qanûnan bidin ber çav û ji bo jinan edaletê temîn bikin.

4. Girtina jinên dilxwazên Şêwirmendiya navenda jinê ya ÎŞTAR ê girêdayê şaredariya Akdenîzê ye. Ev jî wek mînakekê ye ku jinên dixwazin sîyasetê bikin pêşiya wan digirin. Dilxwazên piştgiriya jinê ya Antalya yê û ji damezirînerên Mor Çatîyê yek ji wan jî ku Canan Arin e hatine binçav kirin, ev yek jî dide nîşandan ku jinên femînîst ê ku dixwazin xwe bi serbestî îfade bikin, wan û fikr û ramanên wan tine dikin. Divê wan polîtîkayên li ser jinên ku dixwazin wekheviya jin û mêran rast bikin dawî lê bînin û şiddeta li hember jinê bidawî bikin.

5. Ji bo sepandina qanûnan, pêdivî bi avahiyên saziyan hene ku alîkariyê ji Rêvebirina Herêmî digirin. Ji bo pisgirêkên jinê bi raya Sepandina Herêmî divê pisgirêk di cîhde bê tespîtkirin, ev yek jî bi çavênîrkirinê bi sepandina yên ku şopandina faaliyeta pêşde dibe, li gel newekheviya civakî ku heye bi hestewarbe û divê birêxistinên jinan yê serbixwere di nav hevkariyekêdebin.

6. Li gor qaydeyên stargehan, jinên ku di stargehande dimînin ji bo bihêzbûna wan tu astengî li pêşiya wan nemîne û jinên ku di stargehande dixebitin li ber xebatên wan tu astengî nemîne.

7. Zarokên ku di stargehande dimînin wek ferdekî bîn qebûlîkirin û temamî pêbiviyyên zarokan bînin cih; Divê ji bo wan xebatekî civakî hebe.

8. Xizmetên ku di navendên şêwirande û di stargehande tê dayin, ew xizmet divê jinan û zarokan bi hêz bike û hertim hebe.

9. Yên ku di stargehande navendên mudexaleyên şiddetê û navendên şêwirînde jî bo îdarî û qadroyê ve bîn peywirdekirin divê jinbin, ew jin jî bi tecrûbe bin û hestewariya zayenda civakî bi wan re hebe. Îzna xebatkaran yên salê divê 7 heftî be, di mijarên wek tranva, qirîzde jî wextê ku pêdivî pê hebe bîn perwerdekirin.

10. Stargehên ku di bunya rêveberina herêmîdaye gerînandeyên wek gerînandeya tendurîstî gerînandeyên çandê,

gerînandeyên karê civakê ku bi gerînandeyan ve girêdayne piskirêk derdixin. Pêdivî bi navendekî ku hestewarê zayenda civakî be û faaliyetên xwe bi wekhevîyekî pêşde bibe heye. Xebatkarên ê ku vana navendandane divê jinbin û bi wan jinanre jî hestewariya zayenda civakî hebe.

11. Jinên ku di stargehande dimînin û ew jinên ku ji ber şiddetê serî li navendên pişgiriyan dane, divê ji bo hinek karê wan yên ku di bunya rêveberina herêmî û wezaretîyêdaye ji bo wî qota bê veqetandin.

12. Divê di nav saziyande kordînasyon bîn avakirin û jinên ku dixwazin alîkarî bigirin bi raya saziyan nê maxdûrkin û astengiyên li pêşiya van saziyan bîn rakirin.

13. Wek dozên zarokan divê di dozên jinanda jî parêzer bîn temînkirin

14. Jinên ku alîkarî digirin agahiyên wan veşartî bimîne. Hasasiyeta jinan bidin ber çav û divê ku lêpirsînên ku di heqqê stargeh û navendên piştgiyên jinê de tên vekirin divê girêdayê destûrê be.

15. Divê çapemenî ji hêla hestewariya zayenda civakî ve bê bihêzkin.

16. Faaliyetên stargehan û navendên piştgiyaran divê bi pişgîrêka butçê neyê bisînorkirin. van avahiyên ku li ser şiddeta li hember jinê rolê girîng dane ser milên xwe ji bo ku jinên alîkarî dîtine û ji bo zarokan bi hêz bikin divê butçe zêde bikin û temamî pêdiviyên wan bînin cih. Xebatkarên bi perwerde di van saziyande bi cih bikin.

17. Di sûcên cînsîde divê beyana jinê bidin ber çav, ji bo ku pêşî li mexdûriyeta jinê bê girtin divê pêvajoya huqûqî nê dirêjkin, ji bo taqîpkirina edlî û alîkariyên tenduristiyê bê kirin bi xebatkarên wek polîs, dozger û pişpor hwd. Navenda Krîza Cînsî bê vekirin û di vê navendê de 7/24 xizmet bê dayin

18. Li gor qanûnên şaredariyên ku 50 hezar nûfûsa wî heye li gor maddeyên qanûnên dikarin stargeh vekin. Lê bi projeya qanûnên şaredariyên mezin dixwazin vê hejmarê derxin 100 hezarî. Ev hejmarahanê li Turkiyê ku di rojêde 5 jin ji ber şîd-deta mêran tên kuştin nayê qebulkirin. Ev yek li gor standartên navneteweyîyê de pir kême. Hejmara stargehan bê zêdekin,

stargehan li gorî ku jin û zarok bi hêz bibin bên arastin, jinên ku li stargehan namînin û bi şiddetê re rû bir û dimînin divê ji bo wan polîtîkayên civakî bê bipêkanîn.

19. Xebatên jinan yên ku girêdayê rêvebirina herêmiye, li ser keda jinê ya bê heq divê destûr nedin ku jinan bê rûmet û bin pê bikin. Divê neyê jibîrkirin ku xebatên van saziyan xebatên gelenperiye û ji bo van jinên ku di van saziyande bi dilxwazî dixebitin bûtçe bê veqetandin.

20. Rewşa jinên penaber yên Suriyê dîsa da nîşandan ku di şerda herî zêde bandor liser dibe jin e. Ji bo buyer û şiddetê li wî alîyê sînor jî ji nu de qanun bên bikeyskirin. Ji bo jinên ku koçber bune divê werger bên temîn kirin. Pêdivi bi navendên şêwirmendîyê heye. Peywirdarên vê derê divê hişmendîya zayenda civakî bi wan re hebe.

The Statement of the 15th Shelters and Consultation / Solidarity Centers Council

“Philanthropy” cannot replace the fight against the violence against women!

We, as women organizations that fight to eliminate violence against women and work to create spaces that are away from violence to offer new beginnings, have come together for 15th gathering.

This year’s Council took place under the circumstances that despite international agreements and legal regularizations, the policies to fight violence against women did not come in order; women killings did not slow down, their bodies are trying to put under a strong control with the regularizations for the abortion and cesarean section, they are restricted to their traditional roles in order to strengthen the family, while the women who express their reaction against the situation are taken into custody, arrested and prevented from acting in the political arena. Recently, the sociologists in İŞTAR who have built up a network to support women being subjected to violence have been arrested; the files about women, that are supposed to be confidential, has been taken away against the fundamental principles of the support center and shelters. **We declare to the public that we will closely watch the course of action, go to Mersin and establish solidarity with the women of İŞTAR as members of the Council.**

Women are put in charge for duties that should be fulfilled by the public!

The proposition of “strengthening family structure” inevitably leads to more women labor!

The understanding, which confines women to family and stripe her of own personality, leads to violence and direct inequalities. Due to the depiction that strengthening the concept of family is solely based upon imprisoning women in private settings where she is expected to perform her duties as a mother instead of Social State fulfilling its responsibilities, strengthening family is inversely proportional to freedom of women. The approach in which the concept of family is privileged over women can be seen where the ministry uses the word "family" instead of women, entitling the laws preventing violence against women as "protecting family", insistently using the concept "hostel" instead of "shelter", increasingly defining women in the family structure in T.V. serials and discouraging those who do not approach the same way through RTUK.

In AKP's recent increasing practice of policies, there have been inhibition, custody and arrest of organized women. This situation casts a suspicion on legitimacy of women activities especially in places where mostly Kurdish women work and it results in that women, who left their private areas after much struggle, have to return to their safe-blessed families.

The Conservative approach that dignifies and fetishes the family and the neo-liberal mentality fetishes the market are compatible to each other. The hole arising due to diminishing the Public expense and social policy is being tried to be filled with more unrequited women labor in the house. It is also true for the social duties. In this respect, it should be known that the fundamental mission of us, women organizations, is not to fulfill the duties for that the State is responsible. We aim at carrying on our work to watch the State offices' policies and services from a woman point of view, raise awareness in the public and strengthen the women struggle for freedom.

Not a Hostel but a Shelter!

In consultation centers and shelters, which are the most important tools for the struggle to eliminate violence against women, we see the approach that tries to protect the traditional position of women in the family rather than seeing women as individuals. Insistently using the concept of “hostel” rather than “shelter” in laws and regulations indicates that this approach will continue to occur. All units, including Family Consultation Centers and Police Departments where women subjected to violence can consult, act as places of mediation and compromise. The act of mediation and compromise between men who use violence and women who face violence in the name of continuation of family concept leads to the invitation of women killings. In this regard, this must stopped without losing any time.

In the shelters, while women are trying to cope with violence from men, they do not receive help to lead an independent life. Their expenses such as traveling and house rent are not provided and they have to wait for months to gain financial aid. In the State offices such as family guidance offices, they are advised to be patient and make their husbands happy rather than having social, psychological and legal support. Women, who can pass over in-between offices and reach low number of shelters, cannot still have the legal support or use their rights due to insufficient number of officers and lack of budget. Sustainability and prevalence in the services for women cannot be achieved. Applications differ from a city to another. Women being helpless may even have to return to places where they are subjected to violence. We, as women who fight in this field, exercise politics and raise an important amount of knowledge, always advocate the use of “shelter” and consider that shelters are not a guest-house for women but rather places where women and children empower themselves.

Our struggle for the shelters is also intended to strengthen the support mechanisms that women who do not stay in shelters

can benefit from. In this regard, consultation centers have vital importance. Some of the consultation centers conducted by city halls have some financial difficulties since they do not share the same political opinion with the government, which even leads to their exposure to investigations and pressure via the police departments. We are witnessing that partisan approaches are continued in the circulation of funds through Development Agencies, which is supposed to be used in struggle to eliminate violence against women. The circumstances such as nontransparent procedures, evaluators who are not sensitive to gender segregation and ambiguous criteria for evaluation prevent these funds from being used for women and children. Whereas; budget is one of the most important issues in the struggle to eliminate violence against women. Day care centers, that has a great importance for women to find out nonviolent alternatives, cannot be opened, even judicial assistance demand of women staying in shelters are being rejected due to improper use of funds. **Based on these circumstances, we remind the authorities once again that the funds ought to be used for struggle to eliminate violence against women.**

We, the women fighting in this field, are building up a communication network to watch with an approach that consider violence against women gender-based and enable constructive cases to be widespread. We aim with this network at increasing experience sharing and strengthening our solidarity.

Laws are obstructed in political obstacles.

In spite of changes in laws, we see that our rights that we gained cannot be carried out due to liberal-conservative politics. Despite Istanbul Agreement and Law No. 6284, the number of shelters is insufficient, the women living in shelters cannot get financial support, officers either do not know laws or they do not apply protection measures due to their sexist mentality.

During the legislation of Law No. 6284, demands of women organizations were not fully included rather many regulations to which these organizations objected were put under the law. All these shortcomings bring many problems in the application of this law. The shelter application procedure has been changed as a result of changes in the executive structure of SHÇEK. In the procedure, women, who apply to live in shelters can settle in shelters only by police. There is a need for urgent restructuring the first application centers, intensive-additional vocational training courses for the officers who are in charge to eliminate violence against women, continuation of consultation centers connected to the women organizations and city halls taken into consideration the frequent complaints against violence and reinforcement of existing efforts. **We call the ministry for duty in order for state employees, with whom women subjected to violence can get in contact, especially law-enforcement officers, administrative chiefs, the judges and prosecutors who are commissioned by Law No. 6284 to have their training about gender mainstreaming and human rights of women.** In order for these services to be performed, we insist once again that the ministry should be structured with the name “Ministry of Women and Equity” and necessary budget should be provided.

The centers of “Watch Violence” and “Prevent Violence”, which were presented by women organizations to the ministry through several bills, have different structures in terms of administration, application and perspective with the centers of “Watch and Prevent Violence” that were set as law and are to be applied in near time. These centers need to be regularized and applied as how women organizations have presented. In the current situation, these centers, as seen in pilot scheme, have been structured as exceedingly interfering and controlling in the shelters belonging to women organizations, city halls and public. However; protection and support mechanisms in struggle to eliminate violence against women from independent women

organizations to local administrations have different properties. Regulations should take this into concern and other than international standards, it should not undertake a mission to disable the protection and support mechanisms within city halls and women organizations.

Women who face sexual violence are being isolated

As the cases of rape of which women organizations and feminists follow show that women who face sexual violence are being isolated, do not receive public or private support and therefore either the lawsuit processes get interrupted or do not start at all.

A fair trial cannot be carried out since the sexual violence crime is an indoor area crime and most of the time there is no witness nor physical evidence and cases are usually closed with acquittal of men using violence. Sexist mentality emerging in the period from accumulating evidence to lawsuit process should immediately be stopped.

We, women organizations and feminists who follow sexual exploitation cases, are in the need to have the principle that “woman's statement is essential” in the legal literature. **From this respect, we have put an activity on the agenda with which we can discuss topics such our mechanisms of watching and feminist approaches of law.**

Immigrant women face layered violence and discrimination!

Besides the women who are victimized in human trading, the violence and discrimination that are experienced by immigrant and refugee women are not brought up. Also support given to women, who are victim of human trading, is limited to shelters and long-term solutions are not proposed. Consultation centers are not provided the information about the immigrant women who are settled in suburbs. Yet, the foreign presses often report

the news that the women seeking asylum in Turkey due to the internal conflict in Syria are being exposed to sexual harassments, girls are married for money. It is an important problem that the women living in the refugee camps cannot have support services in a way that they can reach when needed.

Our Demands

1. We do not find the Ministry of Family and Social Politics sufficient in advocating women rights; we demand Women and Equity Ministry to be established and provided with adequate budget.
2. It should be made easier for women to reach the support mechanisms and information about their rights. Support units should be placed where they can be reached easily, application units should be formed, and the services provided should be announced by using ad panels in places, where women often apply, such as wards, hospitals and community clinics.
3. The Law No. 6284 and İstanbul Agreement, which is made for the struggle to eliminate violence against women, cannot be applied due to uninformed officers, insufficient intensive-additional vocational training courses and ignorance of its incompatibility with other laws. For instance, confidentiality of identity of women and children subjected to violence, as indicated in law No. 6284, cannot be applied since it contradicts with the Identity Law.

The intensive-additional vocational training of units held responsible by the legal regulations in the struggle to eliminate violence against women and employee in these units for security, law, social services, health etc. should be completed as including segregation and **societal gender equity**.

The consistency between laws and their applications should be considered, actual justice for women should be guaranteed.

4. Arresting women volunteering for Akdeniz Municipality İstar Women Consultation Center, taking the women volunteering for Antalya Women Solidarity Association and Canan Arın,

one of the founders of Mor Çatı into custody are examples of preventing women from practicing politics. Violence against women should be stopped and politics that lead to strain on women fighting for men and women equality must come to an end immediately.

5. In order to be able to utilize applications of the laws, institutional foundations with support of local administrations are needed. With local applications, it will be possible to determine the women's issues where it is effective and observe applicability of the laws. It should be guaranteed that local foundations undertaking watching activity should be sensitive to inequities of societal gender and in cooperation with independent women organizations.
6. Rules of shelters should be organized such that they do not obstruct strengthening women living in shelters and also they should not make working difficult for women who work in the shelters.
7. Children living in shelters should be considered individuals and shelters should have equipments to meet their needs and there should be a social-worker present for them.
8. The continuity of services provided by shelters and consultation centers should be guaranteed and they should be empowering women and children.
9. Administrative staff in units such as shelter, violence intervention center, consultation center should be selected among experienced women, regardless of their rank, must be sensitive to equity of societal genders. Employee should be provided with annual leave of seven weeks, supervision should be done at regular intervals, training for trauma and crisis management should be carried out if required.
10. Problems arise because the shelters of local administrations are under control of Health Department, Culture Department and Social Services Department. There is a need for an authorized unit that combines the units such as shelter, consultation center, equity unit and takes action with a point of view sensitive to inequities between societal genders. People working in this unit should be women and sensitive to

- inequities between societal genders.
11. Some positions in ministry and local administrations should be reserved to women who live in shelters or apply to support centers due to violence they experienced and they should have privileges to be settled in these positions.
 12. From the point of view that struggle to eliminate violence against women should be integrated, departments should be coordinated and it should be prevented to re-victimize women by these departments.
 13. As is the case with cases with children, the right to have benefit of consultation with a lawyer should definitely be used in women cases.
 14. Since identity of women being supported should be confidential, investigations of shelters and support (solidarity) centers should be carried out with a special permission, it should be guaranteed that investigations are concerned about vulnerability of women being supported.
 15. The press with sensitivity to the societal gender issue should be strengthened.
 16. The activities of shelter and consultation centers are being limited because of the budget shortage. These units that have taken an important role in the struggle to eliminate violence against women should be supplied with sources to strengthen women and children being supported, the budget should be increased, additional resources, that can be used when needed, should be provided and the lack of trained personnel should be resolved.
 17. The woman's statement should be essential in the cases of sexual crimes, Sexual Crisis Centers that operate 7 / 24 should be open to provide the woman health service and help out following the juridical process to shorten the process and prevent victimization of the woman.
 18. The requirement of Municipal Act that states that municipalities with population of 50 thousand should open a shelter is being tried to change through the new Greater Cities Act Bill, to municipalities with population of 100 thousand. It is not acceptable in Turkey where five women a day get killed

due to men-violence; besides it is much lower compared to international standards. Number of shelters should be increased, shelters should be accommodated with all supplies to strengthen women and children, supportive social policies should be formed also for women who do not live in shelters but are being subjected to violence.

19. It should not be allowed to trivialize and ignore the women work in local administrations over unpaid woman labor. Without forgetting that this work in these departments is a public duty, resources should be reserved for women working as volunteers.
20. The situation of refugee women from Syria shows once again that women are the most affected group by the war. In order to struggle against the cases of cross-border violence, there is a need for centers with employees sensitive to societal gender issues, where the refugee women can consult, stay and find a translator.

BIZDEN KARELER









